

V 30 dneh 30 števil

4 strani ob ponedeljkih in dnevih po prazniku

6 strani ob delavnikih

8 strani ob nedeljah

za borih

12 dinarjev mesečno

nudi v Sloveniji samo

„GLAS NARODA“

Mesečna naročnina
12 Din. za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

Št. 139 Izhaja vsak dan

V Ljubljani v torek, dne 17. septembra 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I.

Hitler čisti državljane tretjega Rajha**Izdan je zakon o zaščiti nemške****krvi in časti**

Na zasedanju rajhstaga v Nürnbergu je Hitler proglasil nemške žide za narodno manjšino, ki je izločena iz nemške skupnosti - Pomembne zunanje politične izjave

NÜRNBERG, 16. septembra b. Nemška vlada je v četrtek povabila poslance rajhstaga na sejo v Nürnbergu, napovedano za včeraj. V tem kratkem času se je mesto Nürnberg, izbrano za sedež nac.-soc. »Kongresa svobode«, izpremenilo v velemesto z administrativnimi in strankarskimi pisarnami, potrebnimi za zasedanje parlamenta. Voditelj in državni kancelar odreja obli-ko državne vojne zastave in državne uradne zastave.

Tri novi zakoni

1. Zakon o državni zastavi, ki ima ta-le glavna določila: Državne barve so črna-bela-rdeča, državna in nacionalna zastava je zastava s kljukastim križem. To je obenem tudi trgovska zastava. Voditelj in državni kancelar odreja obli-ko državne vojne zastave in državne uradne zastave.

2. Zakon o nemškem državljanstvu. Državljan je tisti, ki pripada Zvezi zaščite nemškega Rajha. Državljanstvo se pridobi po določbah zakona o državljanstvu Rajha in pripadnosti državi. Državljan Rajha je samo tisti državni pripadnik Nemčije ali plemensko sorodne krvi, ki s svojim obnašanjem dokaže, da je voljan in sposoben služiti v zvestobi nemškemu narodu v Rajhu. Samo državljani Rajha imajo polne politične pravice po določbah zakona.

3. Zakon o zaščiti nemške krvi in nemške časti. Prejet spoznanja, da je čistost nemške kr-

Med cvetjem in svežim zelenjem

Točno ob devetih so poslanci vstali in dvignili desno roko v pozdrav kancelarju Hitlerju, ki je prišel v dvorano v spremstvu predsednika rajhstaga generala Göringa in svojega namestnika Hessa. Takoj nato je predsednik rajhstaga otvoril zasedanje, nakar so bili najprej prečitani, potem pa med viharjem odobravanjem sprejeti ti-le zakoni:

Tri novi zakoni

vi glavni pogoj za nadaljnji obstoj nemškega naroda in poln nezlomljive volje, da zagotovi nemško čast za vso bodočnost, je rajhstag sprejel zakon, ki prepoveduje sklepati zakone med židi in državnimi pripadniki nemške ali plemenske sorodne krvi. Ti zakoni so neveljavni. Tožbo za razveljavljenje lahko vloži samo državni tožilec. Prepovedano je izvenzakonsko spolno razmerje med židi in državnimi pripadniki nemške ali plemenske sorodne krvi. Židje ne smejo najeti v svojem gospodinjstvu ženske, državne pripadnice nemške ali plemenske sorodne krvi izpod 45 let. Židom je prepovedano razobešati državno in nacionalno zastavo in nastopati z državnimi barvami. Dovoljeno pa jim je nastopati z židovskimi barvami. Zakon predvideva končno težke zaporne kazni za primer kršitve.

Proti boljševikom in židom

Boljševiška internacionala, je nadaljeval Hitler, je začela novo načrtno akcijo za draženje narodov. Kongres Kominterne je najboljši dokaz iskrenosti, ki jo je Rusija zahtevala za stran politike nevmešavanja v zadeve drugih držav. Mi smo vsekakor trdno odločeni, upreti se boljševiškim revolucionarnim agitacijam v Nemčiji in jim postaviti nasproti izdatnejše orožje nacionalno-socialistične vzgoje nemškega naroda. V zvezi z žaljivjo nemške zastave v Ameriki je Hitler opozoril, da se ponovno opaža agitacija židovskega izmečka za boj kot proti Nemčiji. Vse kaže, da je mednarodno vznemirjenje na svetu vzbudilo tudi med nemškimi židi prepričanje, da je napočil čas, da se židovski interesi postavijo proti nemškemu nacionalnim interesom. Ostanje torej le še pot, da se interesi zakonito zdrobe, da ne nastanejo težje posledice.

Nemška vlada pri tem misli na sklep, ki naj omogoči znosnejše razmerje med nemškim in židovskim narodom. Če se ta upne izpolni in če se bo propaganda, ki se zdaj vodi, nadaljevala, bo potrebna ponovna proučitev položaja.

Ob koncu svojega govora je državni kancelar omenil zakonske načrte, navedene pri otvoritvi rajhstaga, in priporočil, da jih parlament sprejme. Za vsiemi tremi zakoni, je končal Hitler svoj govor, stoji stranka, za stranko pa ves nemški narod.

Izolirana narodna manjšina

Nürnberg, 16. septembra. b. V pojasnitvi o novih zakonih, ki ga je dal pred zbranimi prvaki narodo-socialistične stranke, je državni kancelar Hitler izjavil, da ustvarjajo novi zakoni popolnoma jasno sliko o položaju židov v Nemčiji. Nemčija, je dejal Hitler, želi ustreči zahtevam svetovnega zionističnega kongresa s tem, da proglasa v Nemčiji živeče žide za narodno manjšino. Zdej bo na tej podlagi mogoče urediti in utrditi odnose med nemškim in židovskim narodom. Židovska narodna manjšina v Nemčiji dobi na podlagi novih zakonov pravico do lastnega nacionalnega in kulturnega življenja. Imela bo lahko svoje lastne šole, svoja lastna gledališča, lastne sportne organizacije. Z eno besedo, živela bo lahko lastno življenje na vseh področjih. Razumljivo pa je, da se židje ne bodo smeli vmešavati v vprašanja nemške državne politike in nemškega narodega življenja.

Hitler je govoril o tem in onem

Središče zanimanja včerajšnje seje rajhstaga je bil govor državnega kancelarja Hitlerja, ki je med drugim dejal:

Avstrija — lahkomišelnost pustolovščina

Nemški narod je našel pot edinstva, po kateri je več stoletij zman hrepenel. Nemčija je spet zdrava. Njene ustanove so znane in navzven v popolnem redu. Naša edina linija je naša velika in neporušljiva ljubezen do miru. Ždi se, da je to potrebno poudariti, ker se nekateri listi neprestano trudijo, da bi potegnili Nemčijo v krog svojih kombinacij. Pišejo, da bo Nemčija napadla Avstrijo, Rusijo itd. Mislim, da ni niti potrebno naglasiti, da nemška vlada ne izdaja ukrepov zaradi svojega stališča proti katerikoli drugi vladi, temveč izključno na podlagi svoje odgovornosti do Nemčije. Ni cilj našega dela, da bi si uspehe, ki smo jih doslej dosegli, pokvarili s kakšno lahkomišelnostjo pustolovščino.

Klajpeda in kaprice dvomilijonskega naroda

Zato pa s tem večjim vznemirjenjem spremlja nemški narod dogodke v Litvi in v Klajpedi. Že nekaj let je nemški element v teh krajih v nasprotju z mirovnimi pogodbami izpostavljen preganjanju; edini zločin teh ljudi je, da so Nemci in hočejo to tudi ostati. Nemška vlada spremlja te dogodke z veliko pozornostjo in ogorčenjem. Vlada misli, da mora DN posvetiti vse svoje zanimanje avtonomiji Klajpede, preden bi dogodki mogli zavzeti takšne oblike, da bi se nekega dne morali vsi kesati. Nemčija ne zahteva ničesar pretiranega, ko zahteva, da Litvo prisili, da se ravna po sklenjenih pogodbah.

Mislim, da narod 65 milijonov ljudi ima pravico, da ga bolj spoštujejo, kakor kaprice dvomilijonskega naroda.

Gospodarsko delo poslancev**Kmečka zaščita pred rešitvijo**

Klub skupščinske večine je pretresal vprašanje kmečke zaščite — Individualna ali generalna zaščita — Zanimivi predlogi

Beograd, 16. sept. b. Danes popoldne ob 16.30 se je pričela konferenca glavnega odbora kluba skupščinske večine narodnih poslancev. Konferenca je bila v dvorani finančnega odbora Narodne skupščine. Predsedoval je predsednik kluba Stevan Janković, prisotnih pa je bilo okrog 50 narodnih poslancev od Slovencev dr. Ivan Lovrenčič, Milan Mravlj, Josip Benko in dr. Andrej Veble. Od ministrov so prisostvovali trgovski minister dr. Vrbančič, finančni dr. Letica, kmetijski Svetozar Stanković, pravosodni dr. Miskulin.

Na seji se je obravnavalo vprašanje kmečke zaščite. Minister dr. Vrbančič je izjavil, da stoji vlada glede tega vprašanja na stališču, da se bodo kmečki dolgovni reševali individualno in dokončno še ta mesec, vendar ni mogoče tega vprašanja še rešiti definitivno, ker vlada nima še definitivno sestavljenega svojega zakonskega predloga. O tem hoče še konsultirati čim najširše sloje. Zato naj narodni poslanci iznesejo svoje mišljenje in predloge. K debati se je prišlo veliko število narodnih poslancev, kakor Marko Kožulj, Niko Novaković, Milovan Lazarević, Artur Mahnič, Peter Bogovac, Milan Mravlj in drugi.

Bivši minister Marko Kožulj je v daljšem go-

voru izvajal, da je vprašanje razdolžitve kmeta tako važno vprašanje, da bi se moralo razpravljati v plenumu Narodne skupščine in bi ta razprava lahko trajala tri mesece, ker bo rešitev tega vprašanja lahko prinesla zelo veliko korist narodu in vsem slojem. Vprašanje naj bi se rešilo z zakonom in z uredbo. On je proti individualni zaščiti, ker smatra, da bi za postopek pred sodišči v tej individualni zaščiti rabili 10.000 sodnikov. Tehnično se individualna zaščita ne da rešiti. Predlaga, naj bi se uvedla generalna zaščita za vse sloje, vključno tudi trgovce, obrtnike in delavce.

Poslanec Novaković predlaga, naj bi prevzeli državni dolgovni, ki so združeni pod okriljem finančnega ministra, vse obstoječe dolgove in naj bi potem odplačevanje naložila na davke doklade v taki višini, da bi upniki mogli dobiti povrnjene svoje dolgove. Nekaj poslancev je predlagalo, da bi država izdala v obliki obveznic potreben denar v taki višini, ki bi odgovarjal stanju obstoječih kmečkih dolgov. Med temi ko to poročamo konferenca še traja.

Anglija in srednja Evropa**Pred važno sejo angleške vlade**

LONDON, 16. septembra n. Današnji »Morningpost« piše, da se bo britanski ministrski svet najbrže ta teden sestal, da sprejme konkretne sklepe glede udeležbe Velike Britanije pri ukrepih za ohranitev miru v Srednji Evropi.

Angleški prestolonaslednik na Dunaju

BUDIMPEŠTA, 16. septembra. Korbiro poroča: Angleški prestolonaslednik je opoldne odpoval z avtomobilom na Dunaj.

Belgijski kralj na oddihu v Nemčiji

BRUSELJ, 16. septembra. DNB poroča: Nj. Vel. kralj Leopold III. pojde po nasvetu zdravnikov v spremstvu Nj. Vel. kraljice-matere Elizabete na oddih v Nemčijo. Stanoval bo v gradu princeze Karle Teodore. Nj. Vel. kralj Leopold se vrne v Bruselj čez teden dni. Spotoma bo obiskal Ženevo, kjer mu bo predsednik vlade Vanzeeland pri tej priliki poročal o mednarodnem položaju.

Egiptski minister vojske inspicira

KAIRO, 16. septembra. AA. Egiptski minister vojske je odšel na inspekcijsko potovanje. Pregledal bo vse važnejše obmejne garnizije Egipta. Na potu ga spremlja glavni nadzornik vojske.

Današnja številka vsebuje:

Dr. Joža Bohinjec: K delavskemu vprašanju
Poročilo predsednika Josipa Kavčiča
Problemi, o katerih ne razpravljajo
Resolucije Zveze trgovskih združenj
Umetnost na velesojmu
Abulnar pripoveduje...

Mobilizacija v Abesiniji

ADDIS-ABEBA, 16. septembra. Reuter poroča, da pripravlja abesinska vlada ukaz o splošni mobilizaciji in o obsednem stanju v Abesiniji. Cesar Haile Selassie bo ta ukaz podpisal, kakor hitro bo zvedel, da je Italija odklonila sklepe petčlanskega odbora in da je izstopila iz DN

Prostovoljci v abesinski armadi

ADDIS-ABEBA, 16. septembra. AA. Uradno poročilo navaja, da se je doslej prijavilo v abesinsko vojsko 5000 irskih prostovoljcev, 8000 Francozov, več sto Angležev, Nemcev, Braziljcev in Rusov. Poročilo pravi dalje, da je bil samo del prijavljenih sprejet v abesinsko vojsko.

Spet več parnikov na poti

RIM, 16. septembra. AA. Včeraj so odpluli iz Genove parniki »Italia«, »Roma« in »Calabrias« z 8000 vojakov in 500 oficirjev v Vzhodno Afriko. Obenem je odplul v Vzhodno Afriko tudi parnik »Toscanac« z vojnimi gradivom.

Volitve v poljski senat

VARŠAVA, 16. septembra. Pat poroča: Včeraj so bile na Poljskem volitve v senat. Volilo je šest volilnih teles, ki štejejo skupaj 2.600 volilcev, izvoljenih koncem avgusta v Varšavi in drugih glavnih mestih vojvodin. Ta volilna telesa so izvolila 64 designirancev za senat, in sicer odlične osebnosti političnega življenja, kakor bivše ministre, poslance, senatorje, znanstvenike, gospodarstvenike itd., izmed katerih bo polovica imenovanih za senatorje.

Zunanji minister Beek je izvoljen v Varšavi in je dobil največ glasov. Razen njega so izvoljeni prosvetni minister Mihajlovski, bivši predsednik vlade Pristor, Jendjejevič in Kozlovski, bivši minister za industrijo general Zarzicki, bivši podpredsednik sejma prof. Mahovski, bivši poslanec knez Radziwil, bivši poslanec in predsednik kluba opozicijske ljudske stranke v zadnjem sejmju Rog in drugi.

Ukrajinska manjšina je dobila tri senatorska mesta na vzhodnem Poljskem in eno v Volinju. Nemška in židovska manjšina nista dobili nobenega mesta. Pri volitvah so med drugimi propadli finančni minister Zarradijski in državna podtajnik Dolezal in Zongolović.

Predsednik republike bo zdaj izmed teh 64 izbrancev imenoval 32 senatorjev še pred 27. septembrom.

Nastopi naših na Poljskem

V hazeni

VARŠAVA, 16. septembra. Iz Lodza poročajo: Hazenska tekma med reprezentancama Lodza in Zagreba se je končala 2:1 (1:1) za Lodz.

V tenisu

VARŠAVA, 16. septembra. Pat poroča: Na jugoslovansko-poljski tekmi v tenisu so doseženi ti-le rezultati: Kukuljević:Wittman 6:3, 3:6, 2:6, 6:0, 9:7. Palada-Wittman 7:5, 6:4, 6:4. Loezinski-Kukuljević 6:3, 5:7, 2:6, 6:1, 6:6. Tekma je bila zaradi teme prekinjena. Kukuljević-Mitić proti Majerski-Wittman 6:3, 6:1, 6:2.

Grški plebiscit odložen

ATENE, 16. septembra. Havas poroča: Iz dobro poučenega vira javljajo, da bo plebiscit odložen do tretjega novembra.

Vreme

v naši državi dne 16. 9. 1935.

K r a j	Barometer	Temperatura		Padavine v m.m.
		najnižja	najvišja	
Ljubljana	757.5	15	17	0.1
Maribor	755.4	16	25	—
Zagreb	756.7	16	26	0.2
Beograd	756.9	17	30	—
Sarajevo	760.8	10	29	—
Skoplje	761.4	9	30	—
Split	757.7	20	29	—
Kotor	759.7	18	—	—
Rab	758.5	17	—	—

Najvišje temperature veljajo, razen Ljubljane, za prejšnji dan.

Vremenska napoved

DUNAJ: Hitro zboljšanje vremena, nato dež. Temperatura se bo bistveno spremenila. NOVI SAD: Po vsej kraljevini oblačno z dežjem in nekoliko hladnejše. Sonce vzide ob 5.18, zaide pa ob 17.17.

Politični utrinki

Trije shodi ministra dr. M. Kreka

Minister brez listnice dr. Miha Krek je imel v nedeljo tri shode, in sicer v Mariboru, Križevcih pri Ljutomeru in pri Sv. Lenartu v Slov. Gorici. V Križevcih pri Ljutomeru je dr. Miha Krek med drugim povedal tudi tole: »Želim iskrenega sodelovanja z brati Hrvati. Treba je vse storiti, da so odnosi med nami in Hrvati lepi in znosljivi. Mi pa smo imeli in imamo svoj program, svojo organizacijo in svojo politiko. Mi ne hodimo tja preko in tudi ne bomo, zato pa bodo naleteli na odločen odpor vsi, ki hodijo in bodo hodili na naše. V nadaljnjem svojem izvajanju se je minister dr. Krek bavil tudi s separatizmom in dejal: »Očitajo nam, da smo separatisti. Mi bomo stranki med nami dali svoje življenje in ji vtisnili svoj obraz. Vidim, da imate nekateri zelene kravate, zdi se mi, da pomeni to upanje, da je minil čas, ko so vas zaradi zelenih kravat preganjali. Preganjali so vas tisti, ki imajo zelene zastave kmečke internacionale na prsih in ki hodijo med vas z zeleno zastavo kmečke internacionale ter vas razdvajajo. Ko boste delali na temelju našega strankinega programa, bodo zopet prihajali med vas s to zeleno zastavo, rečem pa vam, ne govorite z njimi, povejte jim samo: ko smo bili v zelenih kravatah, nas niste poznali. Sedaj vas mi, ki imamo zelene kravate, nočemo poznati.« — Mi bi k temu samo pripomnili, da o internacionalni zelenih kravati in zastavi v Sloveniji še nismo ničesar čuli. Da je zelena barva simbol upanja, je res; pravijo pa zlobni jeziki, da so bile zelene kravate včasih simbol zelenih kadrov. Mi kaj več o tem ne vemo, se bodo oglasili že drugi, ki so o tem bolje poučeni.

Kaj zahteva g. Hodžera?

V nedeljo je imela Jugoslovanska narodna stranka v Beogradu shod, ki so se ga udeležile velike množice mož in žena iz vse bližnje okolice Beograda in Vojvodine. Pri tej priliki je imel vodja Jugoslov. narodne stranke programični govor in je med drugim povedal glede državnih volitev tole: »Ako se želi, da v naši državi poteka državno življenje normalnim, pravičnim in mirnim tokom, potem je treba narodu dati popolno svobodo, da voli svoje poslance po svojem prepričanju. V tem slučaju smo lahko sigurni, da bo narod zadovoljen z delom poslancev, ki so bili na ta način zbrani.

Glede programa borbašev (hodžerovcev) je g. Hodžera dejal: »Želim na tem mestu posebno poudariti, da smo borbaši za monarhistično obliko države z dinastijsko Karadjordjevičev na čelu, da smo za državno in narodno edinstvo in da smo za parlamentarno demokratsko ureditev. Mi zahtevamo: da se znižajo dolgovi vseh pridobitnikov (kmetov, obrtnikov in trgovcev) na osnovi kmečkih pridelkov in da se pri tem upošteva, kakšne so bile cene ko je dolžnik denar dobil in kakršne so, ko ga mora zopet vrniti. Hipotekarni dolgovi ne smejo donosati višje obrestne mere od 4%. Vse, kar je bilo v poslednjih letih izplačano na račun obresti več kakor po 6%, je treba vračunati v amortizacijo. V nadaljnjih svojih izjavah je g. Hodžera zahteval revizijo upokojencev, predvsem da se ukinejo vse pokojnine ljudem, ki imajo več kakor 10.000 Din mesečnih dohodkov. Zahtevamo, da se čimprej uzakoni zakon o korupciji, pa tudi zakon o ugotovitvah porekla imovine pri vseh onih ljudeh, ki so se bavili s politiko ali bili v državni službi. V odnosih do vlade g. Stojadinovića napravim politiki dr. Mačka je povedal g. Hodžera tudi tole: »Ali imamo polne pravice, če sklepamo, da obstoji sporazum med voditelji radikalne zajednice in dr. Mačkom in da mislimo, da sta si obe skupini zelo blizu druga drugi. Da obstoji sporazum, je najbolje razvidno iz dnevnega časopisa, ki stalno poudarja pomirljivost zadržanja opozicije, to je dr. Mačka napram današnji vladi. Da obstoji sporazum kaže tudi to, da so se ravno časopisi dr. Mačka postavili v obrambo vlade takrat, ko se je govorilo, da se bivši ministri iz Uzunovićeve in Jevtićeve vlade zbirajo in da ustvarjajo akcijo, ki naj bi omajala vladu dr. Milana Stojadinovića.« Ob zaključku je g. Hodžera poudaril, da izjavlja v imenu stranke, ki jo predstavlja, da je proti federaciji, za katero pravi, da bi bila škodljiva našemu narodu. Federacija bi pomenila oslabitev naše države napram tujini. — Pripominjamo, da je bil prisoten kot slovenski delegat borbašev tudi odvetnik dr. Ivo Potokar iz Kamnika, ki je zborovalce pozdravil in naglasil, da so slovenski borbaši pripravljeni, da izvršijo svoj program.

Mladonemški pokret vstopi v JRZ

Dr. Hässlinger, vodja takozvanega mladonemškega pokreta, ki razvija v Vojvodini veliko aktivnost, je v soboto sklical sestanek svojih pristašev v prostorih redakcije »Deutsche Presse« v Novem Sadu. V svojem obširnem govoru je dr. Hässlinger obrazložil cilj sestanka z ozirom na novo politično situacijo in podčrtal potrebo, da se sklene, naj mlado-nemški pokret stopi v JRZ. — Resolucija, ki je bila sprejeta na tem sestanku, se glasi takole: »Mladonemški pokret kraljevine Jugoslavije je po dolgi debati in treznem razmišljanju in v duhu jugoslovanske narodne misli, državnega in narodnega edinstva soglasno sklenil na današnji konferenci oblastnih voditeljev in ožjega glavnega odbora tole: »Da v svojem političnem delu pristopa

Izdelani so osnutki izprememb političnih zakonov

Beograd, 16. septembra. AA. Pravni odsek notranjega ministrstva je predložil notranjemu ministru zakonski načrt o prekrških. Načrt je izdelal odsek s sodelovanjem strokovnjakov in univerzitetnih profesorjev.

Sprejetje zakona o prekrških se je pričakovalo že delj časa, ker je bil tak zakon res nujno potreben, zlasti ker je stopil v veljavo enoten kazenski zakonik in zakon o kazensko-sodnem postopku, ki se nanašata samo na zločine in prestopke. Izdelani načrt vsebuje splošni del, ki navaja splošna načela, in posebni del, ki našteva prekrške, ki se kaznujejo, in tretji del, ki obsega postopek oblasti za prekrške. Notranji minister je načrt proučil in pride z delnimi potrebnimi izpremembami te dni na ministrsko sejo, da pojde potem pred narodno predstavništvo.

Nov klub poslancev

Beograd, 16. sept. b. Nekoliko narodnih poslancev je ustanovilo nov klub narodnih poslancev. V ta klub so vstopili dr. Mirko Kosić, Josip Georgijević, Aleksa Butorka, Milorad Vučelinović, Josip Kašanin, dr. Šijat in dr. Marčević. Dr. Kosić je v odvodu osnovanja kluba izjavil časnikarjem in poudaril težave kmečkega ljudstva. Imenovani narodni poslanci smatrajo, da bodo z osnovanjem kluba v Narodni skupščini imeli prestežne roke za akcije pri izboljševanju gospodarskih, kulturnih in socialnih razmer. Ta klub bo sodeloval po besedah dr. Kosića z vsemi organiziranimi parlamentarnimi skupinami, ki kažejo razpoloženje in dobro voljo za reševanje tistih vprašanj, ki so glavne važnosti za ves narod. Od članov tega kluba smo dobili obvestilo, da ni izrazilo opozicijskega nima v programu izražene namena, da bi zavzemal kako posebno stališče proti vladi, ali posameznim skupinam, marveč želi samo sodelovati pri reševanju gospodarskih, kulturnih in socialnih vprašanj.

Komunisti proti zborovalcem Hodžereve skupine

Beograd, 16. septembra. AA. Na včerajšnjem shodu jugoslovanske narodne stranke pri savskem mestu v Beogradu je skupina kakih 50 do 60 mladeničev in dijakov, ki so znani levčarji in komunisti, razdeljevala letake komunistične vsebine in vrgla proti govorniškim odru jake, da bi povzročila in nered in prepričala zborovanje. Ogrožena množica je izzivala napadla, nakar so jih organi redarstva lakoj identificirali in jih odstranili s shoda. Med spopadom so bili lahko ranjeni s palicami Ivan Mersa, trgovca z mlekom, Gajić Milorad, dijak sedmega razreda gimnazije, Milanković Radoslav, zasebni namestencev in Djurdjević Cedomir, pravnik, vsi iz Beograda. Poškodovancem so dali zdravniško pomoč v splošni državni bolnici, nakar so jih pustili domov z izjemo Gajića, ki se mora zdraviti.

Beograjsko redarstvo je uvedlo takoj preiskavo in zaprlo pet znanih komunistov. Shod je v ostalem potekel v polnem redu in miru.

Osebnostne spremembe

Beograd, 16. septembra b. Postavljen je za višjega glavarja sodne pisarne v 6. pol.

iskreno in brez rezerve v vrste JRZ, o čemur bo obvestil šefa stranke g. Aco Stojadinovića in člana izvršnega odbora gg.: dr. Milana Stojadinovića, dr. Antona Korosca, dr. Mehmeda Spaho, pa tudi gg.: Svetozarja Stankovića, Djuro Jankovića, Svetislava Paunovića, bana dunavske banovine.

G. dr. Dragoljub Jovanović na Ubu

Dr. Dragoljub Jovanović, ki predstavlja levčarsko krilo združene opozicije, se je odzval vabilu na shod v Ub. Na tem shodu je dr. Dragoljub Jovanović med drugim povedal tudi tole: »Hrvati so bili vedno za to državo in njim je ta država bolj potrebna kakor nam. Če trojica spi pod istim šotorom, potem je šotor vsekakor bolj potreben onima dvema, ki sta na kraju. Zato je Jugoslavija ravno toliko potrebna Hrvatim, kakor tudi Slovincem. G. dr. Maček je izjavil, je nadaljeval Dragoljub Jovanović, da želi, da bi hrvatsko vprašanje rešil z nami. Ko sem ga nekoč vprašal, zakaj hodi s frankovci, mi je odgovoril: »Ne hodim z njimi, pač pa oni z menoj. Oni hodijo z nami zato, ker je na Hrvatskem kmečki narod velika sila. Oni bodo hodili z nami toliko časa, dokler se ne izvojuje svoboda. Potem pa se bodo oddvojili, med tem ko bomo mi radičevci tudi še nadalje hodili s Srbi in to za vsako ceno, ker z njimi hočemo veliko državo. Mi moramo s srbskim kmetom, kajti če ne gremo z njim, bomo postali sužnji židovskega in tujega kapitala. Gremo s Srbi, ker smo Slovani in južni Slovani.« Vendar zahteva dr. Maček, da se odstrani zaklopka Jevtića, Kojića in ostalih in da na njihovo mesto pridejo pošteni srbijski kmetje. Tedaj bodo Hrvati, mi je rekel dr. Maček, napravili s Srbi ne samo sporazum, pač pa tudi bratstvo, edinstvo, eno nacijo, ako hočete. Hrvati so 800 let čuvali pod Madjari svojo narodnost, svojo kulturo in ju tudi ohranili. Ko bomo rešili hrvatsko vprašanje, bomo prešli k socialnim vprašanjem. Ogledali si bomo cene, davke in se poskušali prepričati, ali je danes davek res lahko enak onemu v prejšnjih časih.

Izdelava osnutka zakona banovinskih samouprav je tudi že v teku

Danes so pristojni referenti pravnega odseka notranjega ministrstva izročili notranjemu ministru izdelane osnutke o izpremembah političnih zakonov, in sicer zakona o volitvah poslancev v narodno skupščino, tiskovnega zakona in zakona o združevanju, shodih in dogovorih. Te osnutke bo proučil notranji minister, da po vsestranski zakonodajni in politični proučitvi osnutka izdela načrt in ga predloži ministrskemu svetu v nadaljnji postopek.

Glede pripravljanja osnutkov zakona o banski upravi in banovinski samoupravi referenti notranjega ministrstva nadaljujejo svoje delo s sodelovanjem strokovnjakov, tako da je izdelava tudi tega zakonskega osnutka že v teku.

skup. Ivan Humar pri sreskem sodišču v Mariboru, za višje glavarje v 7. pol. skup. pa Ciril Lavrič pri sreskem sodišču v Ljubljani, za voditelje zemljiških knjig v 7. pol. skup. Julko Maričič in Josip Medved pri sreskem sodišču v Ljubljani, Mesnarić Matija pri sreskem sodišču v Mariboru in Iv. Verbič pri sreskem sodišču v Novem mestu. Premeseni so na lastno prošnjo: k sreskemu sodišču v Ljubljani Nikolaj Furlan, viš. oficial v Črnomlju, k okrož. sodišču v Ljubljani Pavel Vovko, viš. pisarniški oficijal v Kočevju.

Novi ban vardarske banovine v Skoplju

Skopje, 16. sep. — bra. Davi je prispel z beograjskim brzovlakom v Skopje novi ban vardarske banovine g. Ranko Trifunović. Na postaji so ga pozdravili visoki državni uradniki, zastopniki vseh veroizpovedi in ogromna množica meščanov.

„Črna lista“ pred sodiščem

Pred mariborskim sreskim sodiščem je bila danes razprava, ki vzbudila v Mariboru veliko zanimanje. Na zatožni klopi so bili uslužbenci Stanko Tušek, Janko Prévolski in Rudolf Tumpej, proti katerim je 35 železničarjev vložilo tožbo po dr. Ravniku in dr. Reismanu zaradi razžaljenja časti. Tem trem je obtožnica očitala, da so v upravi Udruženja nacionalnih železničarjev in brodarjev sestavljali takozvano »črno listo« železničarjev s tendencioznimi opazkami in jih nato izročili železniški upravi. 35 železničarjev, ki so bili navedeni na takšni listi, je vložilo prav zaradi teh pripomb tožbo zaradi razžaljenja časti. Na dan razprave so sicer vsi obtoženci priznali, da so res sestavili tako listo, vendar so poudarili, da je služila strogo zaupnim in zgolj internim svrham. Zanikali so nadalje, da bi direktno ali individualno izročili takšno listo železniški upravi. Tekom razprave je prišlo do zanimivega razkritja, ki ga je iznesel obtoženi Tumpej in ki spravljajo v kaj čudno luč tiste, ki so to »črno listo« spravili na dan. Kakor je videti, bo razprava zaradi te »črne liste« prinesla precej razčiščenja v razmere, ki vladajo že precej časa v mariborski organizaciji železničarjev. Razprava je bila zaradi zaslivanja nekaterih predlaganih prič preložena.

Pustolovec Cvenki spel pred sodniki

Maribor, 16. septembra. Pred senatno trojico se je danes nadaljevala preložena razprava proti mariborskemu »Staviskiju« Pavlu Cvenku, ki je obtožen številnih sleparskih manipulacij. V teku današnje razprave so bili zaslišani šef obmejne policije g. Krajnović, za 20 tisoč dinarjev osleparjena delavka Sparovčeva, knjigovodja Alfred Čelan in uradnica pri tvrdki Berndorf. Vsi so izpovedali za obtožena obremenilo.

15letna delomorilka

Središče ob Dravi, 15. septembra.

15letna I. K., je pred kratkim izstopila iz šole. Kljub nadzorstvu se je zapletla v ljubavno razmerje s pokvarjenimi fanti. To razmerje, ki je neopazno trajalo že delj časa, se je končalo z zločinom.

Dekle, čeprav šele 15 let staro, je zanosilo. Nosečnost je domačim prikrivalo. Pretekli teden pa je nenadoma čutilo, da se bliža porod. V strahu pred starši se je skrilala na skedenj, kjer je porodila dete. Otrok je skrivoma odnesla in vrgla v potok Trnovo, ki teče skozi trg Središče. Toda zločin mladoletne matere ni ostal prikrit. Že naslednjega dne je nekdo našel v potoku mrtvo trupelce. Zdravniška komisija, ki je bila poklicana, da dožene način smrti, je dognala, da je bil otrok normalno razvit in popolnoma zdrav in bi živel, če bi ga nesrečna mati ne vrgla v potok, kjer se je zadušila.

Grozno dejanje, kakršnega v mirnem in tihem Središču še ni bilo, je vse tržane globoko pretreslo. Nesrečno mlado mater, ki je postala zločinka zaradi sramu in zaradi strahu pred javnim mnenjem, ki zlasti na deželni smatra nezakonsko mater za zločinko, so orožniki aretirali.

K delavskemu vprašanju

V petek smo v našem listu priobčili v obliki članka izvajanja narodnega poslanca gosp. Karla Doberška v narodni skupščini. Danes priobčujemo odgovor gosp. dr. J. Bohinca, kar storimo prav radi tudi zato, da čujejo naši čitatelji čim več glasov o najvažnejšem vprašanju današnjih dni.

Pri nas malo razpravljamo o modernih delavskih vprašanjih, saj se celo stare socialne probleme zanemarjamo, ki so v modernih državah že davno kri in meso. Tudi kadar o delavskih vprašanjih govorimo, storimo navadno površno, nestrokovno, pogosto celo v demagoškem tonu, preračunano na instinkte in na politične koristi. Naravno je, da take razprave ne vzbude resnega utisa in ne ustvarijo volje pri odgovornih činiteljih, da bi se za probleme tudi oni resno zanimali. S posebno vneto radi prihajamo v javnost z razmotirvanji o socialnem zavarovanju. Malo pa je teh razmotirvanj takih, ki v socialnem zavarovanju vidijo realne in pozitivne koristi za zdravstvene in gospodarske potrebe zavarovancev in za naše narodno gospodarstvo sploh. Vendar pa je splošno znano, da samo bolniško-zavarovalna panoga izda letno nad 40 milijonov dinarjev za razne dajatve zavarovancev in svojem v naravi in v gotovini. Naše zavarovanje vrne zavarovancem vse vplačane prispevke, kajti dajatve dosegajo 77.90% od predpisa, dočim odstotek neplačanih prispevkov znaša 30%. Tu režiža ni všteta. Bolniško zavarovanje pri danih finančnih in gospodarskih prilikah ustvarja čudeže! Neresna razmotirvanja o problemih zavarovanja se k tem čudežem zelo čudno prilagajo in so samo en dokaz več, da mnogi javnih socialnih problemov niti ne poznajo. Kako bi jih mogli uspešno šele reševati?

»Glas Naroda« je v petek priobčil uvodnik »Delavsko vprašanje«, ki govori tudi o socialnem zavarovanju. Članek pavšalno daje socialno zavarovanje v nič, označuje sedanje soc. zavarovanje »kot kulturni škandal« ter trdi, da so Okrožni uradi, ki zavarovanje izvajajo, »ustanovljeni zato, da je tam zaposlenih toliko sto uradnikov«. Ker je članek podpisal narodni poslanec (g. Karel Doberšek), je gotovo prav, ako v zmotna gledanja malo posvetim z lepšo lučjo realne in ljube resnice. Mislim namreč, da je koristno in uspešno zakonodajno parlamentarno delo, ki izvira iz gmotnih gledanj na probleme, nemogoče.

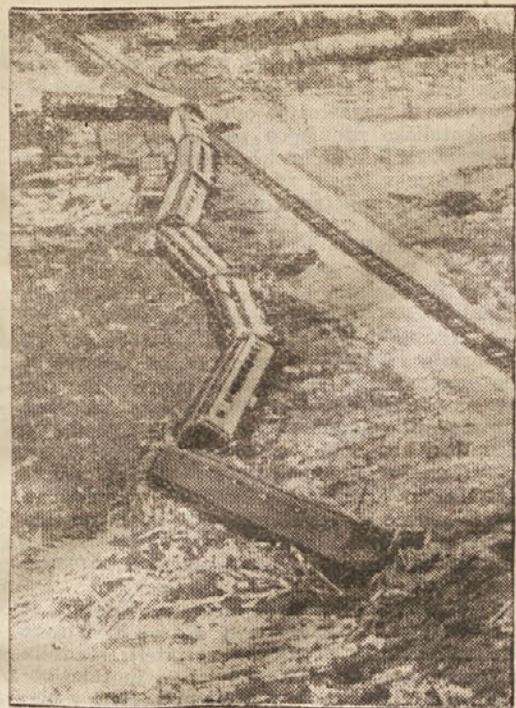
Res je, da uvedbo zavarovanja za slučaj starosti, onemoglosti in smrti odlagamo iz leta v leto, sedaj točno že devet let. V tem oziru smo res zadnja država v krogu kulturnih držav, ki ni še storila svoje nacionalne dolžnosti napram delovnemu človeku. Pomankanje teh palog zavarovanja gotovo kvari veličino naše nacionalne kulture. Zgrešeno pač je, ako sedanje zavarovanje, ki se trenutno izvaja, označujemo kot »kulturni škandal«, ki nujno in brezobzirno zahteva temeljitejšo remendure in reforme. Objektiven poznavalec zavarovanja mora priznati, da naš zavarovalni zakon predstavlja kulturno vrednoto prvega reda in da je v mnogih določbah socialnejši od enakih zakonov v drugih državah. Res je, da delavce dobi v slučaju bolezni prejemajo podporo. Toda krivda temu ne leži v delavskem zavarovanju, ker je znano, da je podpora odvisna od višine takozvane zavarovane mezd. Čim manjša je plača zavarovanca tem manjša je podpora. Naš zakon je edini, ki priznava nad 50% zavarovane mezde kot hranarino, t. j. 66%, dočim pozna nemški zakon ali tudi češki in poljski samo 50% hranarino navadno pri absolutni karenci sedmih dni, kar pomeni, da zavarovane prvi teden od zavarovanja sploh ne dobi podpore, dočim pri nas podpora teže od prvega dne.

Dalje: popolno nepoznanje stvari kaže trditve, da je število delavcev, ki se zdravi na račun socialnega zavarovanja minimalno in niti zdaleka ne odgovarja razmerju vplačanih prispevkov. Resnica je v nasprotnem. Odstotek bolnikov ni minimalen, niti normalen, on je maksimalen in gre preko dopustne zavarovalno-matematične osnove, ki je temelj za višino prispevkov in dajatev. Odstotek bolnikov se giblje okoli 2-50%, dočim bi se moral gibati okoli 2%. Tako kažejo tudi izkušnje v drugih državah. Radi nenormalno visokega odstotka bolnikov so visoki tudi izdatki za zdravlja in izdatki na hranarini, ki letno znašajo 30%, dočim bi smela hranarina znašati le 20-26%, kar je bil slučaj v prejšnjih letih. Kriza je tudi tu razmajala temelje zdravega zavarovanja. Trenutno število bolnikov v domači oskrbi znaša 1888 oseb, 281 oseb je v bolnišnicah, porodnic je 253. Suhe številke, dokazujejo: izdatki ne odговarjajo vplačanim prispevkom, ker so izdatki stalno večji od rednih vplačil, kar ima za posledico vedno večji dolg bolniškega zavarovanja pri neznodno zavarovalni panogi. Kdor hoče o problemih zavarovanja pisati, mora biti o teh osnovnih poimih in pojavih vsaj malo poučen! Ustanove delavskega zavarovanja stalno objavljajo podatke o svojem poslovanju, izgleda pa, da nekateri javni delavci teh podatkov ne čitajo. Bilo bi pa zelo prav in koristno, ako bi jih čitali.

Delavsko zavarovanje je naš najsvetjši problem, ker se tiče najvitalnejših socialnih potreb zavarovancev. Naše zavarovanje obkrožuje nešteto nemoralnih instinktov. Resni ljudje teh instinktov ne bi smeli še bolj netiti! Prenapeteži hočejo, da bi bili okrožni uradi zatočišče za vse panoge socialne potrebe in probleme časa. Delokrog urada pa je po zakonu točno omejen. Zato uradi ne nosijo odgovornosti za nezadovoljstva, ki izvirajo iz naše nepopolne socialne zakonodaje. Tužna pa majka delavskemu zavarovanju, ako bomo na zavarovanje gledala iz stališča človeka, ki je v avtomat vrzel groš, dobiti pa hoče cekin.

Dr. J. Bohinjec.

Izogibajmo se v govoru in pisavi tujih izrazov!

Na obali v Floridi je divjal strašen orkan, ki je zahteval več človeških žrtev. Slika kaže vlak, katerega je orkan vrgel s tira.

Vesti iz Italije

Tipične brzojavke z enotnim besedilom

Vojna je v zraku, vse že diši po njej, povsod se vrše zanjo priprave. Ministrstvo za komunikacije razglasa, da bodo nekega dne, ki se še določi, za brzojavni promet med Italijo in Vzhodno Afriko uvedene posebne, tipične vojaške brzojavke z označbo »Militar«. Samo te bodo dopuščene, vsako drugačno brzojavljenje k armadi ali od armade bo prepovedano. Razlikovali bomo tri vrste brzojavk: 1. brzojavke, naslovljene iz Italije vojakom v Vzhodni Afriki, 2. brzojavke vojakov iz Vzhodne Afrike, naslovljene družinam in znancom v Italiji, 3. brzojavke iz Italije, namenjene vojakom, toda naslovljene na vojaška poveljstva v Vzhodni Afriki. Vsaka kategorija obsega po 15 tipičnih besedil, ki se nanašajo izključno na osebno in družinsko življenje, ne kako po vzgledu vojaških dopisnic iz svetovne vojne: »Zdrav sem in se mi godi dobro.« Takšno tipično besedilo se glasi n. pr. takole: »Pismo prejeli, vsi se imamo dobro, poljubec, ali: »Rojen sin, vse dobro, poljubec ali: »Srečno dospel, imam se dobro, poljubec ali: »Prejel paket, hvala, pozdrave, poljubec.« Brzojavna pristojbina bo znašala 4 lire. Samoobsebi je umerno, da se tipično besedilo samo ne bo brzojavljalo, temveč samo označilo s številko to in to. Brzojavke v 15 odnosno 30 več ali manj različnih besedilih bodo natisnjene že v naprej in bodo čakale samo svoje naslovitve.

Porast tržaškega prebivalstva

V tržaški pokrajini je bilo rojenih v letošnjem juliju 462 oseb, od teh 321 v mestu Trstu in 141 na deželi, v avgustu pa 463, in sicer 316 v Trstu in 147 na deželi. Umrlo je v juliju v vsej pokrajini 315 ljudi: 231 v Trstu in 84 izven Trsta, v avgustu pa 283: 217 v glavnem mestu in 66 na deželi. Naravna porast prebivalstva znaša v juliju 147 in v avgustu 180, od tega odpade na Trst 90 odnosno 99, na podeželje pa 57 v juliju in 81 v avgustu. Relativno in absolutno večja porast prebivalstva na deželi v avgustu gre predvsem na račun manjše umrljivosti.

IX. medpokrajinska umetniška razstava v Trstu

bo kmalu odprta v posebnem paviljonu v Ljudskem vrtu. Pripravljali odbor ima polne roke dela, ker mu prihajajo umetnine od vseh strani. Katera dela bodo na razstavo sprejeta, bo mogoč razstavljalec sporočiti šele proti koncu tedna. Ker gre za medpokrajinsko razstavo, bo žirija presojala umetnine po strožjih kriterijih kakor navadno in razstavila res sama izbrana dela. Drugi razstavljalci bodo imeli priliko uveljaviti se na domači pokrajinski umetniški razstavi, ki se vrši tudi vsako leto in kjer bo vsak umetnik lahko zastopan vsaj z enim delom.

Za cerkev so sveče, ne elektrika

Goriški nadškof mons. Margotti je pred svojim odhodom v Sveto deželo vsem svojim župnikom dopisal okoliščino, ki ž njo prepoveduje elektriko po cerkvah oziroma jo omejuje. Električne luči ne smejo goreti na oltarjih in v njih bližini in ne pred svetlimi podobami, zlasti pa ne v tabernaklju in sploh nikjer tam, kjer bi gorela v božjo čast ali v čast svetnikom ali pa kjer bi služila cerkvi v okras. Dovoljuje jo le za razsvetljavo cerkve same, torej za potrebe vernikov. Če je potrebno bolj razsvetliti oltar ob izpostavi Najsvetejšega, naj se to stori tako, da bodo električne svetilke obrnjene navznoter in naj svetijo za vernike nevidno.

Težko, brate, je življenje. Peter Švagelj — morda je bil iz Trsta, morda tam od Stanjela nekod, kjer je več takšnih priimkov — je na tržaški ulici pred neko trgovino iztegnil roko in poprosil za majhen dar, kosček kruha, novič ali kar bi pač kdo dal. Zapazil ga je čuvar mestnega reda in hajdi hitro na policijo, od tam v zapore v ulici Coroneo in takoj nato še pred sodnika. Prošajenje je namreč v Trstu strogo prepovedano. Merilo za to strogost je mesec dni zapore, ki ga je dobil Švagelj. Zdaj je preskrbljen s kruhom, toda trdim in grenkim, ki ga je jedel s solzami. Na sodnikovo vprašanje, zakaj je beračil v ključ prepovedi, je odgovoril Švagelj: »Če gre, gre.« Kaj je huje: lakota ali zapor?

Poročilo predsednika Josipa Kavčiča na občnem zboru trgovcev v Ljutomeru

V svojem predsedstvenem poročilu na letošnjem občnem zboru Zveze trgovskih združenj v Ljutomeru je predsednik Josip Kavčič poročal:

Položaj manj napet

Položaj je bil lani mnogo bolj napet kakor letos, deloma so bile splošne razmere težje, deloma pa so bili tega krivi previsoki davki. Višek napetosti smo dosegli v lanskem jeseni, ko je vodilo trgovstvo in z njim združeni gospodarski stanovi, odločno akcijo proti pretirani davčni obremenitvi. Na čelu te akcije je bil zborniški predsednik Ivan Jelačin, ki je vodil vso akcijo s takšnim pogumom in odločnostjo, da smo se mu vsi divili. Bodi mu za njegov možat nastop izrečena naša najtoplejša zahvala!

Ni pa še končana naša borba

Letos se je položaj — kakor povedano — nekoliko zboljšal. Predvsem po zaslugi bivšega finančnega ministra in sedanjega predsednika vlade dr. Stojadinovića, ki je sam gospodarstvenik in ki je spoznal, da je bil davčni tok že preveč napet in da bi moral počiti. Na njegovo iniciativo se je začela vsaj nekoliko omiljevati davčna praksa in začelo se je tudi pravičnejše postopati. Tudi razne dajatve so bile znižane ter je bil tako izpolnjen del zahtev, ki so jih ne prestanto ponavljale naše organizacije. Ni pa še končana naša borba (Tako je!), ker polno naših zahtev še ni bilo izpolnjenih in zlasti moramo zahtevati, da se bolj upošteva naše mnenje in naši predlogi, ki jih predlagamo le v korist celote in kot praktični ljudje, ki delajo v gospodarstvu in ki poznajo potrebe gospodarstva. Zlasti pa moramo zahtevati:

Ne odnehamo...

Da se vzpostavi zveza Slovenije z morjem in izjavljamo, da od te svoje zahteve nikdar ne bomo odnehali.

Prav tako tudi ne odnehamo glede reforme davčnih odborov. Zloglasni § 7 je zrušen, mesto njega pa smo dobili poslabšanje v davčnih odborih. Preje je bilo tako, da so bili 3 člani odbora iz vrst davčnih zavezancev, davčna uprava pa je imela enega člana in predsednika. Sedaj pa imajo davčni zavezanci samo dva člana, davčna uprava pa 2 in predsednika. Zavzeli se bomo za to, da se zopet uvede staro razmerje in da se postavi davčni odbori po občinah in ne le po davčnih okrajih, člane davčnih odborov pa da imenujejo obvezna združenja, ne pa občine.

Letos je finančni minister naročil davčnim upravam, da imenujejo enega svojega člana v davčnem odboru iz vrst davčnih zavezancev. V pravilniku pa, ki je bil te dni objavljen v »Službenih novinah«, stoji, da morajo imenovati davčne uprave kot svoje zastopnike v davčnih odborih v prvi vrsti upokojene davčne uradnike in šele v primeru da teh ni, iz vrst davčnih zavezancev. Zahtevamo, da se ta pravilnik izpremeni, kajti sicer je nevarnost, da bi lepega dne davčne uprave priznavale samo določbe tega pravilnika.

Naša borba se nadaljuje tudi proti privilegijem konzumov in nabavljajnih zadrug in to svoje stališče bomo poudarili tudi v resolucijah. Prav tako pa tudi ne moremo odnehati v borbi proti prodajalnicam industrijskih podjetij ter zahtevamo, da se te enako obdavčijo ko samostojne trgovine. Enako ne moremo odnehati v borbi proti veleblagovnicam, kakor jih hoče ustanoviti podjetje »Ta-Tac«.

Krošnjarstvo je stara nadloga trgovcev in kljub našim neprestanim in utemeljenim zahtevam, da se napravi tej nadlogi konec in da se spoštujejo zakonska določila glede krošnjarstva, so ostali vsi naši protesti zaman. Izjavljamo, da od teh svojih zahtev in protestov ne odstopimo niti za las.

Glede vprašanja kmetijske zaštite smo se izjavili že na predkonferenci, da se slovensko trgovstvo v polnem obsegu pridružuje dotičnim sklepom konference zbornic v Ljubljani ter jih v celoti usvaja.

A tudi poplavi tujih potnikov je treba napraviti konec, ker gre po tujih potnikih mnogo denarja iz dežele. Poleg tega pa izgubljajo zaradi tujih potnikov naši ljudje kruh.

Za pravično razdelitev premoga

Zahtevati pa moramo tudi pravilno ureditev železniških dobav premogovnikom. Vsako leto se vzemirja naša javnost zaradi teh dobav, vsako leto je zaradi grozečih redukcij premogovnih dobav delavstvo v nevarnosti, da pride zaradi

teh redukcij ob kruh. Tudi trgovstvo je zainteresirano na tem, da se že enkrat to vzemirjanje javnosti neha in da se železniške dobave premoga dele pravično po načelu enakopravnosti za vse pokrajine. (Ploskanje.)

Svoboda za naše debate

Mnogo se govori pri nas tudi o svobodi tiska. Zahtevamo popolno svobodo za naše debate v gospodarskih stvarih. Prejšnji finančni minister nam je to tudi obljubil in priznati moramo, da je svojo obljubo tudi držal, v kolikor je bilo odvisno le od njega. Sicer pa niti ni treba storiti mnogo, da je svoboda tiska omogočena. Ni treba vnesti v tiskovni zakon nič drugega, kakor da je proti zaplembam dopustna pritožba na sodišče in da se mora škoda, ki je nastala zaradi zaplembe, listu povrniti, če sodišče zaplembo razveljavi. To je naša zahteva, tem bolj, ker se z zaplembami povzroča listom tudi težka gospodarska škoda.

Kakšen je naš gospodarski položaj, o tem sle dovolj čitajo v našem »Trgovskem listu«.

Zahtevamo gospodarski svet

Da se zboljša gospodarski položaj, zahtevamo v prvi vrsti gospodarski svet, ki pa naj se ne sestavi s politično-strankarskih vidikov! Prepričani smo, da se bo šele z gospodarskim svetom začela voditi prava gospodarska politika. Apeliramo na vlado, da čim prej uresniči to našo zahtevo.

Glede zakona o hranilnicah smo na predkonferenci sklenili, da se popolnoma strinjamo s sklepi konference gospodarskih zbornic v Ljubljani.

Ureditev denarništva

Zahtevamo pa tudi, da se reši vprašanje našega denarništva. Dosedaj se še ni upala nobena vlada lotiti tega vprašanja. A to vprašanje se mora rešiti, ker leži stalno od 800 do 1000 milijonov dinarjev v blagajnah neplodonosno, mesto da bi ta denar oplajal gospodarstvo. Že pred 3 ali 4 leti sem zahteval, da se izda zakon o bankah. Ponovno zahtevamo, da se ta zakon izda, a ne samo ta zakon, temveč tudi vsi drugi potrebni zakoni glede našega denarništva, da bi se že enkrat rešil ves kompleks teh vprašanj. Na ta način bi bil storjen prvi pozitiven korak za odpravo krize zaupanja, v kateri je osnovni vzrok zastoja v poslovanju denarnih zavodov.

Delamo v stalnem stiku s Centralnim predstavništvom trgovstva Jugoslavije, ki je bilo ustanovljeno lansko leto v Skoplju. To centralno predstavništvo še ni izdelano popolnoma in tudi ne more biti, ker imamo ponekod stanovske organizacije komaj šele eno leto. Le pri nas je organizacija izvedena do konca in zato moramo pomagati, da se ista stopnja v organizaciji stanovskih organizacij doseže tudi drugod. A še pri nas se pogosto sliši, zakaj so nam združenja, zakaj Zveza in zbornica. Proti takšnim dokazom nezavednosti je treba nastopiti z vso silo! Po pravici je dejal včeraj predsednik zbornice Jelačin, da smo bili že 17 let neprestano le v defenzivi in da je čas, da preidemo v ofenzivo! Toda če ni stanovske zavesti, če nimamo močnih stanovskih organizacij, je vsaka ofenziva nemogoča.

Za stanovsko demokracijo

Lani smo se izjavili za stanovsko demokracijo, ker smo mnenja, da bi se stanovi najlažje dogovorili med seboj in da bi tako najhitreje prišlo do notranje ureditve države. Preko stanovske politike bi bil ves politični razvoj v državi lažji in zato se še nadalje izrekamo za stanovsko demokracijo.

Ni več blagostanja

Čas pa je tudi, da začnemo skrbeti za sebe in za svoje družine! Zato moramo gledati na to, da pride tudi trgovstvo do svojega socialnega zavarovanja. Zagrebški kongres Centralnega predstavništva v l. 1936. bo predvsem posvečen tudi temu vprašanju. Na kongresu bomo zahtevali, da se v okviru zakona o obrti uredi najprej bolniško zavarovanje trgovcev, nato pa še nezgodno in starostno. Hočemo glede zavarovanja ustvariti nekaj trajnega. Zahtevamo pa socialnem zavarovanju trgovstva so vedno bolj pogoste, kar dokazuje, da je položaj trgovstva vedno težji. Danes trgovec živi s strahom gleda v bodočnost, ker ne ve, če je zagotovljena eksistenca njegove rodbine. To je dokaz, da ni več tiste ga blagostanja kakor je bilo nekoč.

Zaključujem. Z veseljem morem konstatirati, da delamo vsi trgovci složno in prav tako

složno tudi vse naše organizacije. Ta solidarnost mora biti v celoti ohranjena in z njo moramo prednjačiti drugim. Z apelom na vse, da v tej smeri delujejo vsi, da vedno krepko držijo vsi skupaj, je zaključil predsednik Kavčič med glasnim odobravanjem vseh svoj govor, ki je bil tudi med govorom ponovno in na vseh važnejših mestih prekinjen z odobravanjem delegatov.

Nato je povzel besedo predsednik Združenja trgovcev v Mariboru Ferdo Pinter.

Tajniško poročilo g. Kaiserja se zaradi njegove obsirnosti ni prečitalo, temveč se bo objavilo v »Trgovskem listu« in nato poslalo vsem združenjem.

Sledilo je poročilo blagajnika Zveze g. Pavla Fabianija o računskem zaključku za preteklo leto. Vseh dohodkov je bilo 200.242 Din in prav toliko stroškov. Zaostanek na plačani članarini, ki je znašal koncem l. 1934 še 90.000 Din se je tokom leta znižal na 50.000 Din. Predsednik Kavčič je pri tej priliki toplo apeliral na vsa združenja, da v redu plačujejo svoje prispevke, ker drugače Zveza tudi pri najboljši volji ne more uspešno vršiti svoje naloge.

V imenu nadzorstva je poročal predsednik združenja Ljubljana-okolica g. Loger, ki je predlagal razrešnico upravi. Soglasno je nato občni zbor sprejel tako računski zaključek kot predlog nadzorstva in prav tako proračun, ki izkazuje 174.000 Din izdatkov.

Nato je prečital tajnik Smuc resolucije, ki so bile soglasno in mestoma z navdušenjem sprejete.

Misli g. Ferda Pinteria

Dodatno k našemu včerajšnjemu poročilu prinašamo izvešček govora predsednika mariborskega združenja g. Ferda Pinteria, ki je pozdravil skupščino tudi v imenu mesta Maribor: Na vseh sejah se neprestano navajajo vse težave, ki nas tarejo. A ker se nas ni poslušalo, je padlo nad 6 tisoč trgovcev in obrtnikov, kakor pravi statistika. Omenja veličansko škodo kmetiče zaštite, ki jo skuša sedaj vlada popraviti, kolikor se še popraviti da. Položaj postaja težji in skoraj ne bo drugega izhoda, kakor da sežemo po samopomoči. Nato zahteva, da se znižajo blagovne tarife, da se olajša izvoz in da se v večji meri pospešuje tujski promet. Ukrepi proti avstrijskim oviram našega tujkega prometa so prišli prepozno. Graja, da se v času, ko je v Dravski banovini že 20 tisoč brezposelnih delavcev odreja premovalne redukcije. Dravska banovina je vedno zapostavljena. Videlo se je to tudi pri javnih delih. Od 568 milijonov dinarjev dobi Dravska banovina le 35. Končno zahteva zvezo Slovenije z morjem.

Kljub vsem težavam pa ne smemo kloniti, temveč moramo delati in skrbeti, da bo naš novi naraščaj čim boljši, ker bomo potem z večjim uspehom nadaljevali svoje delo. — Z apelom, da trgovstvo složno dela za napredek organizacij in tiska, je zaključil svoj z odobravanjem sprejeti govor.

Dve, ki sta obupali

Maribor, 16. sept.

V prostovoljno smrt je hotela 16letna dijakinja Relija L. Zavžila je večjo količino lizola. Reševalci so jo takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so ji rešili življenje.

Poslovilno pismo je pustila svojem delavka Emilija Semičeva, stanujoča na Betnavski cesti. V njem sporoča, da gre v prostovoljno smrt, ker zaradi bolezni ne more dobiti službe. Za izginulo delavko poizveduje policija.

Žrtev sovražnih prič

Maribor, 16. septembra.

Danes dopoldne se je moral zagovarjati pred malim kazenskim senatom posestnik Ivan Hergot iz Sv. Miklavža pri Hočah, ker so ga njegovi sosede, ki ga sovražijo, po treh letih ovadili, da je zažgal svoje gospodarsko poslopje in dvignil visoko zavarovalnino. Na današnji razpravi so obremenilne priče govorile le iz golega sovraštva in se je takoj videlo, da je Hergot postal žrtev njihove podlosti. To so spoznali tudi sodniki, ki so obtožbenca oprostili vsake krivde in kazni. Hergot bo tožil vse obremenilne priče zaradi krivega pričevanja.

Ustreliti ga je hotel

Zaradi poskušene umora se je zagovarjal danes pred malim kazenskim senatom 40 letni posestnik Josip Lovrenčič iz Dobrovec pri Hočah. Obtožen je bil, da je decembra lanskega leta vdrl v stanovanje svojega tasta Tomaža Ferka in pričel nanj streljati, da bi ga tako ubil, da bi prejel poslastico na njega. Na srečo strelji niso zadeli in je Ferk ostal nepoškodovan. Sodišče je obsodilo Lovrenčiča na eno leto in šest mesecev strogega zapore.

Radio

Torek, 17. septembra

LJUBLJANA: Reproducira glasba, 12.45 vreme, poročila, 13.00 čas, obvestila, 13.15 Radijski jazz, 14.00 vreme, borza, 18.00 Radijski orkester, 18.40 Zgodovina starega Kijaja (Fr. Terzaglav), 19.00 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 vokalni solistični koncert (gd. Zupečeva), 20.30 Mandolinistični sekstet, 21.10 Švicarski mednarodni koncert, prenos iz bernskega studija, 22.00 čas, vreme, poročila, 18.00 čas, obvestila, 13.15 Ra-Tableau — vesel prizor, (člani dram. studija), 22.30 angleške plošče.

Zadeva časti vseh Jugoslovčanov so rojaki v sužnosti! Ščitimo svojo nacionalno čast ter pristopajmo k Braniboru!

»Klub trinajstorič« imajo na Angleškem, ker šteje le 13 članov. Dne 13. t. m. se je poročil neki član kluba. Ko so mu napivali v klubu, je moral držati v roki odprt dežnik, kakor zahtevajo pravila. Sploh počenja člani tega kluba vse mogoče neumnosti, s katerimi smešijo praznovanje, najbolj so pa osmešili seveda številko 13.

Dnevni dogodki

× Sprejemi pri g. banu. Ker je ta teden rezerviran za sprejem konzularnih zastopnikov in drugih odličnikov, bo ban sprejemal stranke pričenši s prihodnjim tednom. Dnevi sprejemanja strank se bodo objavili naknadno.

× Nacionalna ura. Ob 19.30 predava urednik »Politike« Zivko Miličević o temi: Naša naj-novejša književnost. Prenos iz Beograda.

× Nova bolnišnica v Beogradu. V Beogradu so v nedeljo svečano blagoslovili in otvorili novo mestno bolnišnico, katero so zgradili z denarjem iz ustanove Nikole Spasića. Bolnišnica je povsem moderno urejena in zgrajena na Bulbulderu. Blagoslovil jo je sam patrijarh Varnava ob navzočnosti zastopnika Nj. Vel. kralja podpolkovnika Savića. Strokovno vodstvo bolnišnice so poverili zdravnikom dr. Iliću in dr. Sekuliću, ki sta oba znana specialista za notranje bolezni. Načrte je izvršil arhitekt Popović. Bolnišnica bo sprejela takoj 100 bolnikov.

× Spomenik Viteškega kralja v Kragujevcu. V vojašnici 19. pešpolka v Kragujevcu so v nedeljo odkrili spomenik blagopokojnega kralja Aleksandra I., Zedinitelja. Kip je v naravni velikosti. Ob tej priliki je Šumadija počastila spomin na Velikega kralja in izrazila svojo vdanost dinastiji Karadjordjevičev. Kralja je zastopal general Stojanović.

× Kongres pravnikov v Beogradu. Priprave za kongres so končane in so bila vsem prijavljenim članom že razposlane legitimacije; spomenice se razpošiljajo te dni, stanovanja v Beogradu so preskrbljena. Udeleženci iz Ljubljane potujejo skupno dne 21. t. m. s brzovlakom ob 9. uri s prihodom v Beograd ob 20.20 uri, kjer bo tudi uradni sprejem. Temu brzovlakom bosta priklopljena v Ljubljani dva posebna vagona, dočim bo priklopljen istega dne v Mariboru osebnemu vlakom, ki odhaja ob 5.12 uri, en poseben vagon, ki bo v Zagrebu priklopljen ljubljanskemu brzovlakom. Posebnega vlaka iz Zagreba ne bo. Vsi, ki se nameravajo udeležiti poklonitve na Oplenacu ali izletu v Smederevo dne 24. t. m., ter banketa v Beogradu dne 22. t. m. naj se takoj prijavijo potom prijavnice, ki so bile razposlane obenem z legitimacijami, ter nakazujejo generalnemu sekretariatu kongresa pravnikov v Beogradu, Aleksandrova 5 za potovanje na Oplenac 100 Din (vračunan prevoz in prehrana za ves dan) za potovanje v Smederevo 70 Din (vračunan prevoz in kosilo), ter 40 Din za banket. Ta plačila se bodo event. tudi pobirala med vožnjo v Beograd, kjer bodo dobili udeleženci tudi vsa ostala potrebna pojasnila. Obenem se naprošajo vsi govorniki, ki nameravajo govoriti na svečani otvoritvi kongresa in na banketu, da zaradi večje publike napišejo ali vsaj skicirajo svoje govore in jih po možnosti do 18. t. m. pošljejo kongresnemu sekretariatu v Beograd. — Odbor društva »Pravniki«.

Volitve za jesen — **Lutz**
Genik: Tovarna Lutz peči, Ljubljana VII.

× Nesreča inž. Huga. Znani avtomobilski sportnik inž. Hugo je hotel doseči nov rekord. V nedeljo popolnito se je odpravil iz Ljubljane in hotel z vožnjo brez pristanka priti čez Zagreb v Sofijo. Ob 2.21 je zapustil Zagreb, v Pakrac je došel ob 2.40. Med potjo je imel dvakrat defekt. Vso pot ga je ovirala megla in izredno slaba cesta. Po 9 urah in 23 minutah je došel v Beograd. Vozil je s povprečno hitrostjo 66 km na uro. Do Beograda je potolkel svoj prvi rekord za 34 minut. Tekmeča Nedica je potolkel na tej progi za 13 minut. Od Ljubljane do Beograda je prevozil 618 km. Iz Beograda je dirjal naprej proti Jagodini, kjer se mu je pripetila huda nesreča. Zavozil je v neki jarek. Avtomobil, ki je vozil s hitrostjo 90 km na uro, je vrglo v zrak. Inž. Hugo in njegov mehanik sta sfrčala iz vozila, na srečo se jima pa ni zgodilo pri padcu nič hudega. Kljub nesreči je Hugo prevozil progo Ljubljana-Jagodina, ki je dolga 781 km, v rekordnem času. Nesreča se je pripetila ob 12.18.

× »Službeni list«, kos 74 od 14. t. m. objavlja: Uredba o izpremembi imena občine Plederje v Zdole. — Izprememba pravilnika o obveznem zavarovanju prevoznih podjetij. — Izpremembe in dopolnitve v pravilniku o pobarvanju cerkvenih taks za uradna dejanja jerarhijskih in samoupravnih oblastev, teles in organov srbske pravoslavne cerkve. — Odločba o izplačilu podpore uslužbenecem finančne kontrole za nabavo službene obleke. — Odločba o zvišanju teže tiskovnih pošilk v notranjem prometu. — Dovolitev uvoza ricinovega semena do konca l. 1935. — Objave banske uprave o pobarvanju občinskih davčnin.

× Konjersko društvo na Igu združeno z Zvezo knjetskih fantov in deklet, priredi 22. t. m. konjsko dirko in veliko ljudsko veselico. Posebnike dirkalnih konj vjudno vabimo, da se udeležijo dirke. Prijave sprejema g. Modic iz Brestja pri Igu.

× Otvoritev novega letališča v Banji Luki. Aeroklub »Naša krila« je zgradil novo civilno letališče v Banji Luki, kjer ga je v nedeljo svečano otvorili. Novo letališče je velike važnosti za razvoj našega civilnega letalstva. Prihodnji pomlad bo Banja Luka namreč priključena letalski progi Beograd-Sarajevo-Zagreb. Ob tej priliki so priredili uspel letalski miting. Sodelovalo je okoli 20 vojaških in civilnih letal.

× Iginili so. V nedeljo so prijavi zagrebški policiji, da je izginila 19 let stara služkinja Jelka Krupljanč iz Laduča. Šla je z doma in pustila pismo, v katerem pravi, da bo šla v smrt. 16 let stari N. Tarnišak pa je izginil že pred 6 dnevi. Njegova mati meni, da se mu je pripetila nesreča. Kavarnar Zagore je javil, da je izginil njegov podnajemnik krznarski pomočnik Viljem Merebahr. Iginila je tudi vdova po učitelju Ana Čubelić.

× Letalo so hoteli zapleniti. Češkoslovaška državna letalska družba ima v prometu med Prago in Sušakom letalo »dvoživko«, ki pa v nedeljo s potniki ni priletelo na Sušak. Zvedeli so, da je letalo na pol poti vrnilo, ker bi ga sicer na Sušaku naše oblasti za-

plenile. Gre za afero znanega trgovca iz Sičenika Jerka Dorbića, ki se je praval s češkoslovaško državo in pravdo tudi dobil. Republika mu mora plačati 6 milijonov dinarjev. V nedeljo je prišel Dorbić s svojim advokatom in izterjevalcem pred hotel Jadran, kjer pristaja letalo, da bi ga zaplenil, za kar mu je šla vsa pravica. Nekdo je pa češkoslovaško letalsko družbo obvestil in letalo se je že v Bratislavi vrnilo v Prago. Agencija žračne linije je sporočila, da se je letalo vrnilo zaradi tehničnih razlogov.

KINO SLOGA
 Telefon 2730
 Franc Leharjeva melodijozna opereta
Fraskita
 Jarmila Novotna H. H. Bollmann
 Danes nov zvočni tednik in krasen dopolnilni spored
 Predstave ob 16., 19.15. in 21.15. uri

× O važnosti jabolk v prehrani in za zdravljenje je v novi številki res izvrstno urejena glasila Zveze gospodinj »Gospodinja« objavila naša odlična strokovnjakinja gđ. Jerica Zemljanova tako poučen in zanimiv članek, da bi ga morala prečitati in se tudi po njem ravnati vsaka naša gospodinja. Prav aktualne so pa tudi druge stvari v tej številki, zlasti pa o jesenski krizi v gospodinjstvu, inž. arh. Dušana Santel je prispevala »Predsobot«, dr. Amalija Simenc nadaljuje razpravo »Materi za otroka: Vprašanje o življenju«, koristne so pa tudi rubrike o gospodinjstvu, prehrani, kjer najde gospodinja vsa, kar sedaj potrebuje.

× Morilec je najel. Pred tednom dni so našli v Protini umorjenega premožnega podžupana Stojana Mijajlovića. Morilec so iskali med Mijajlovićevimi znanci in po šestih dneh so ugotovili, da je morilec najel njegov sin Stevan.

× Maščevanje zavrnjenega snubca. Pred sodniki v Prijeplju je bil obojen na osem let robije 25 letni Mule Haliomerović iz Zastupa. 7. avgusta je ustrelil neko dekle, ko se je odpravljala k poroki. S tem se je maščeval, ker jo je zaprosil za roko, pa ga je odbila. Pred sodniki je rekel, da jo je umoril, ker jo je ljubil in ker ga je tudi ona ljubila, kriv pa da je njen oče, ker dekletu ni pustil, da bi njega vzela za moža.

Ljubljana

Dnevna pratika

Torek, 17. septembra. Katoličani: Lambert, Pravoslavni: 4. septembra, Vavila in m.

Dežurne lekarne:

Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste, Zaloška cesta 18.

* Slepo srečo je prerokoval za denar. V nedeljo se je na velesejmu ponujal neki 24letni

Maribor

Problemi, o katerih ne razpravljajo

Del mariborskega dnevnega časopisa je zadnje čase poln najrazličnejših načrtov, ki jih vodi mariborska občina pri olepšavi in izgradnji mesta. Ni naš namen, da bi tem načrtom oporekali, ker smo mnjenja, da je treba delati sistematično po načrtih, ki jih ne gre izpreminjati iz dneva v dan. Vemo tudi, da realizacije vseh načrtov ne bodo izvedene v tako kratkem času, ker ni na razpolago zadostnih kreditov. Vendar pa je naša dolžnost, da na tem mestu iznesemo pomisleke naše periferije, ki s precejšnjo nevoljo spremlja gradbeno politiko mariborske občine, ki se prakticira zadnja leta.

Upravičeno se meščani-davkoplačevalci pritožujejo, da se na škodo mestnih delov, ki ne tvorijo centra, po nepotrebnem podpira izgradnja notranjega, starega mesta: Estetska plat pa v času, ko nekateri mestni predeli vpijejo po rešitvi najnujnejših potreb, ne bi smela biti aktualna. Za eksperimentiranje raznih podvigov, ki stanejo ogromno denarja, je pa sedanjí čas zelo neprimeren.

Ceste in trgi v središču mesta so tudi v sedanjem stanju, ki res ni najidealnejše, še vedno praktično primerni in bodo še dolgo. Nasprotno pa nekatere ulice in ceste na periferiji že leta in leta čakajo primerne osnovne ureditve. Prebivalci teh ulic žive v večini neprimernih. Že tako dolga pot v središču mesta je poslabšana poleti z neznošnim prahom, v deževju in pozimi pa z blatom in mlakami. Iz nerazumljivih vzrokov pa je občina prav

Josip N., brezposelni brivec iz Sarajeva in stanujoč zadnji čas v Ljubljani, gostom, da bi jim iz kart prerokoval njihovo bodočnost. Poskusil je na ta način izvabiti iz ljudi denar in je res opeharil v paviljonu Vidmar na velesejmu nekoga Franca Imperija iz Razborja za 8 Din. Policija mu je prišla pravočasno na sled in ga zaprla. N. se zagovarja da je hotel ljudem samo pokazati, kako se bere iz kart sreča in so mu zato nekateri tudi prostovoljno plačali. Seveda si je ta zagovor izmislil in mu na policiji ne verjamejo, tu pa tudi ne poznajo šale s takimi kartaškimi prevaranti.

* »Čudo sveta« bomo danes popoldne in drevi občudovali na Kongresnem trgu, ko nam vso svojo umetnijo z nevarno spiralo smrti pokaže slavní akrobat Aleksić iz Dubrovnika. Gledalec je že sedaj vse polno na Kongresnem trgu, ko postavljajo ogrodje za produkcijo, pri predstavah se bo pa seveda vsa Ljubljana zgrnila na Kongresnem trgu kakor ob največji paradi. Rodoljubna Ljubljana naj le pokaže, kako podpira »visoko« umetnost!

* Zveneli signali trobentača na avtomobilu, na katerem bo vihral prapor Rdečega križa, bodo danes popoldne med 9 in 12 ter popoldne med 16 in 18. po ljubljanskih ulicah naznanjali, da je nabiralni avto že prišel in že takoj na svežnje s ponošeno obleko, perilom, pokrivali, obutvijo, odevami in podobnim, ki so jih dobrosrčni ljubljanci pripravili za Rdečega križa, da ta porazdeli za zimo med resnično potrebne ljubljanske siromake in brezposelne, kar bo te dni — v tednu Rdečega križa — zanje nabral. Ker bo nabiralni avto mogel prevoziti vsako ulico samo enkrat, prosimo, da gospodinjje odn. služkinje nekoliko popazijo.

* Nesreča. V nedeljo proti večeru je neznan kolesar v Spodnjih Pirničah obč. Kašelj v diru podrl v mraku 65letnega g. Antona Lavriča iz Blok pri Ložu, referenta pri ministrstvu za kmetijstvo. G. Lavrič je bil v Spodnjih Pirničah na počitniškem oddihu. Prepeljali so ga v splošno ljubljansko bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima pokvarjeno desno nogo in da je pri padcu dobil tudi notranje poškodbe.

OKI jajčne testenine

in nikdar več ne zaželite boljše!

stotnika na Sv. Petra cesti 53 odnesel srebrno pozlačeno uro in zlato verižico, vredno 1000 Din. — Milanu Silcu, dijaku iz Ilirske ulice pa je žepar izmaknil na velesejmu v paviljonu »G« denarnico z 200 Din.

* »Tabore« pevski odsek ima danes v torek ob 20. pevsko vajo. Udeležba vseh strogo obvezna, ker je jutri — v sredo — nastop na akademiji Rdečega križa.

* Tatvine v Ljubljani. V Ljubljani skoraj nikdar ni konca tatvin. Tatovi so zmerom na preži in ne pomagajo ne grožnje ne ječa. Tako je bil pred dnevi ukraden v bufetu »Daj-dam« natakarju Herbertu Scherzu iz Stožic, iz nezaklenjene sobe z obešalnika letni plašč, vredni 1150 Din. — V Selenburgovi ulici je nekdo v gneči iztrgal Mariji Danesch, kuharici z Ambrozevega trga 3, ročno torbico z 210 Din gotovine. — Iz obrtniško vajenskega doma v Lipičevi ulici 2, je neznanec ukradel služkinji Pepci Ivančič 2 parane ženskih čevljev, vrednih 200 Din in Tilki Vidmarjevi par črnih čevljev in 70 Din gotovine. — Neznani vlomilec je iz stanovanja zasebnika Janeza Pe-

△ Slava rezervnih častnikov. V nedeljo popoldne so imeli mariborski rezervni častniki proslavo prebitja solunske fronte. Zaradi žalnega leta je bila letošnja proslava skromna. Pravoslavni parastos je opravil prota Trbojevič, katoliško zadušnico pa je daroval pater Aljančič, znani solunski dobrovoljec. Pomen proslave je v lepem zgodovinskem govoru podal rezervni kapetan Jakob Perhavec.

△ Vrtilni oder in krožni horicont dobi letos narodno gledališče v Mariboru. Dela bodo ob otvoritvi redne sezone končana. Z vrtilnim odrom in krožnim horicantom se mariborsko gledališče uvršča med moderne odre.

△ Kaj nudi letošnji gledališki abonma? 13 dramskih, 7 operetnih predstav, en koncert in eno gostovanje ljubljanske opere, številna igralska in režiserska gostovanja in ugodnost odplačevanja abonmaja v obrokih. Postanite gledališki abonenti!

△ Zastrupljenje z opijem. Krojaški pomočnik Martin Kovačič na Tezmem je pomotoma zavžil preveč opija. Nenadoma mu je postalo slabo in reševalci so ga morali prepeljati v bolnišnico, kjer so ugotovili, da se je Kovačič zastrupil.

△ Napadi, pretepi in nesreče. Ko sta se vračala iz neke gostilne v Košakih delavec Srečko Tomazič in njegov prijatelj, sta bila iz zasede napadena. Napadalcu so ju tako obdelali z noži, da so ju morali prepeljati v bolnišnico. — V neki gostilni v Studencih so se sporekli že nekoliko vinjeni gostje. V pretepu, ki je sledil prepiru, je neznan storilec tako obdelal 57letnega krojaškega mojstra Franja Globovnika z nožem po glavi, da se sedaj zdravi v bolnišnici. — Huda nesreča je doletela 26letnega delavca Alojzija Korena, ki je zaposlen v sladkorski tovarni lepenke. Po nesrečnem naključju je prišel z levo roko v stroj, ki mu jo je popolnoma zmečkal. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

△ Ogromen promet na vlakih je bil tudi preteklo soboto in nedeljo. Uvedba polovčnih vozniš cen je povečala železniški promet in so morali nekaterim vlakom priključiti še cele garniture.

△ Kopališče zaprto. Z današnjim dnem se zapre kopališče na Mariborskem otoku. Prav tako z današnjim dnem se ukinja avtobusna vožnja do Mariborskega otoka.

Celie

■ Smrtna kosa. V javni bolnišnici je umrla 19 let stara Ana, hčerka posestnika Grašiča iz Česnje v občini Konjice-okolica.

■ Nezgoda. V Stražici pri Vojniku je padla 5 let stara hčerka Štefana posestnika Vrečka tako nesrečno, da si je zlomila levo roko. Spravili so jo v tukajšnji bolnišnici.

■ Glasbena Matica. Po ureditvi urnikov za glavne predmete in instrumente se prične teoretični pouk za glasbeno teorijo, sluhovne vaje, glasbeni diktat itd. Navodila z razdelitvijo bodo na šolski oglasni deski kakor navadno. Ponovno povdarjamo na važnost teh predmetov, ki spadajo k splošni glasbeni izobrazbi in so važni zlasti za gojence, ki se odločijo pozneje samo za glasbeni poklic. Posebne ukovine za te predmete ni.

■ Proslava 50letnice CMD priredite letos moška in ženska podružnica v Celju 9. novembra.

■ Tečaj za jezike in drugo otvori tudi letos celjski podobor društva absolventov državnih trgovskih šol za Dravsko banovino. Javite se takoj pisмено ali osebno pri predsedniku g. Vučurju, Razlagova 6.

Ptuj

Stavbno gibanje v Ptuj in okolici. Le v Vičavi gradita Točlak Karol in Juljana lično trgovsko in stanovanjsko hišo, katero so pretekli teden pokrili. Večje popravilo je napravil na svoji hiši tudi tukajšnji trgovec in posestnik Ornik Jože, katera se nahaja v sredini mesta in je v okras Panonski in Miklošičevi ulici.

70-letnico rojstva je obhajal v nedeljo v krogu svoje družine in prijateljev g. Mikl Franc, zelo ugleden posestnik in trgovec pri Sv. Marjeti nižje Ptuja. Jubilant je za svoja leta še zelo čil in zdrav. K lepemu življenjskemu jubileju mu čestitamo tudi mi in mu želimo še mnogo zdravih in srečnih let.

Krajevni odbor protituberkulozne lige je priredil v nedeljo cvetlični dan, ki je priredil Din 27650 izkupička. Darovalcem se odbor v imenu trepičih, za katere so darovi namenjeni, toplo zahvaljuje.

Nesreče. Lesjak Anton, bogoslovec iz Studencev pri Mariboru, se je hotel ogniti vozniku, pri tem pa je zavozil kup gramoza. Padel je s kolesa, in sicer tako nesrečno, da si je zlomil levo roko. — Turk Jože, 8 letni posestniški sin iz Apač pri sv. Lovrencu na Dr. p., se je na paši metal s svojim bratom, pri tem pa si je zlomil desno nogo.

Ptujski cerkveno-konkurenčni odbor je te dni razposlal davkoplačevalcem mestne župnije precej visoke plačilne naloge za 25% cerkveni davek, kar je povzročilo med njimi precejšnje razburjenje, kajti zaradi krize že tako težko prenašajo davčna bremenja.

Litopon „TITANIK“

originalno 30odstotno blago, odporno proti svetlobi, v vseh lastnostih popolnoma odgovarjajoče najboljšim svetovnim tujim izdelkom (nizozemskim in nemškim)

Cinkovo belilo „BRILJANT“

vseh vrst: zlat, srebrn, bel, zelen, rdeč in siv pečat, priznan doma in v tujini že celo vrsto let kot prvovrsten domač proizvod, ki je v vsem enak, tudi najboljšim tujim izdelkom

Dobi se v vseh trgovinah za barve po vsej Jugoslaviji!

Gospodarstvo

Resolucije Zveze trgovskih združenj

Na svojem letnem zboru, ki je bil v nedeljo 9. marca 1935, je Zveza trgovskih združenj sprejela naslednje resolucije:

Gospodarski svet

Trgovska zahteva, da se v skladu ustavne odredbe, najnujnejše upostavi gospodarski svet, ki bi v teh težkih prilikah jako koristil ozdravljenju obolelega gospodarstva tako, da bodo naše gospodarske organizacije imenovale svoje predstavnike v gospodarski svet. Da se čimprej razpiše volitve v gospodarske zbornice.

Socialno zavarovanje trgovstva.

Z obrtnim zakonom, ki je stopil v veljavo 9. marca 1932, je bilo s čl. 384 uvedeno tudi soc. zavarovanje trgovstva, če to sklenejo njihove organizacije.

Gg. ministroma trgovine in industrije ter socialne politike je bilo naloženo izdaje tozadavne uredbe z rokom dveh let, ker smatramo naše soc. zavarovanje za eno naših najnujnejših zahtev, prosimo imenovanja gospoda ministra, da izdasta potrebno okvirno uredbo. S to okvirno uredbo naj se določijo potrebne smernice tako, da bo v okviru nje posameznim združenjem mogoče po banovinah osnovati potrebne soc. institucije po potrebah in razmerah, prilikah in stanju v posameznih gospodarskih področjih samostojno in decentralizirano, da bodo lahko po svojem razvoju takoj ali kasneje izvedle to socialno zavarovanje. Vsako centralno ureditev odločno odklanjamo.

Zveza trgovskih združenj Dravske banovine je preko ZTOI v Ljubljani že leta 1933 predložila gospodu ministru za trgovino in industrijo osnutek take okvirne uredbe in prosimo g. ministra, da jo vzame v pretes in reši.

Kmetiska zaščita.

Priključujemo se glede ureditve kmetičkih dolgov in polnem obsegu predlogom in resolucijam, ki so bile sprejete v Ljubljani na konferenci trgovinskih in industrijskih zbornic glede ureditve te zaščite dne 4. in 5. septembra t. l.

Osnutek novega zakona o javnih hranilnicah.

Zvezni občni zbor v polni meri osvaja dotično predstavko Zbornice za TOI v Ljubljani gosp. ministra za trgovino in industrijo, kakor tudi zaključke zadnje konferencie trgovskih in industrijskih zbornic v Ljubljani z dne 4. in 5. septembra t. l. in posebno podčrtava, da je treba veliki razvoj in napredek naših hranilnic v Dravski banovini, ki so bile in so tako koristne in važne činitelj v našem denarnem gospodarstvu razumeti, vpoštovati in podpirati ter zahtevamo, da nikakor ne bo s kakim novim splošnim zakonom radi enotnosti ubito to veliko delo, odnosno razvoj okrnjen in zaviran.

Uprava Državne hipekarne banke.

Državna hipotekarna banka upravlja tudi ogromne zneske denarja, ki pritekajo iz naših krajev. V upravnem svetu pa nimamo nikakega zastopnika. Radi tega zahtevamo, da morajo biti v upravnem in nadzornem odboru te državne ustanove tudi Slovenci.

Prodajalne industrijskih podjetij, velike blagovne hiše in nabavljalne zadrage.

V vedno večjem številu so se pričele snovati prodajalne industrijskih podjetij. Te prodajalne, davčno neobremenjene, škodujejo trgovini, ker prodajajo po konkuren-

cih cenah. Zahteva trgovstva je: da se čimprej zabrani otvarjanje industrijskih prodajal in podružnic na veliko in na malo; a že obstoječa morajo likvidirati najdalje v dveh letih; da se obdavi po davčnih odborih kraja, v katerem poslujejo, prav tako kot legalna trgovina. Isto tako je potrebno, da se industrijska in trgovska podjetja na delniški podlagi obdavi po oceni davčnih odborov, a ne po bilancah.

Trgovstvo je razpravljalo o velikih blagovnih hišah in izrazilo zahtevo: da se z ozirom na težke prilike v naši državi v nobenem primeru ne sme dovoliti otvortve velikih blagovnih hiš (Warenhäuser), pa v kakršnemkoli pogledu. V tem pravcu je treba uredbo o prepovedi otvarjanja takih hiš podaljšati vse dotlej, dokler gospodarske prilike ne bodo krenile na bolje.

Škoda takih skladišč in sličnih velikih podjetij je očividna, ker ona spravlja v propadanje male trgovce, ki se itak nahajajo v jako težkem položaju, a so osnova za ve in nosileci svobode in obrambe države.

Trgovstvo zahteva: da se nabavljalne in konzumne zadrage obremenene z istimi davščinami kot jih plačuje legalna trgovina; kakor tudi da morajo imeti strokovno izobraženega poslovodjo. Ni pa nasprotja proti proizvajalnemu združništvu.

Trgovstvo se je mnogo borilo proti krošnjarstvu in ugotavlja, da brez uspehov. Zato zahteva, da se z ozirom na to, da je krošnjarije in brezpravno delo zavzelo jako velik obseg v škodo legalnih trgovcev, naj pristojne oblasti najstrožje izvršujejo predpise zakona o obrtih. Pregon in kaznovanje krošnjarjev je treba v notranjosti države prenesti na občinske uprave tako, da imajo občinske uprave pravico odvzeti krošnjarjem blago in jih kaznovati z denarno globo.

Državne dobave premoga.

Zahtevamo, da se pri dobavljanju premoga za potrebe državnih železnic upoštevajo v interesu našega narodnega gospodarstva naši premogovniki pravično in v pravem razmerju.

Uvoz v Francijo.

Z ozirom za nas neugodne trgovske zveze s Francijo na osnovi nam dodeljenih kontingentov apelira skupščina Zveze trgovskih združenj Dravske banovine na kr. vlado, da se dodele naši državi od Francije oni izvozni kontingenti, ki odgovarjajo naši izvozni kapaciteti.

(Radi obsežnosti objavimo resolucije o davčni politiki in davčnih odborih ter lesni trgovini v prihodnji številki.)

Preskrbite se s sadjem

Imamo primeroma dobro letino jabolk in jih bomo lahko tudi mnogo izvozili. Seveda pa jabolka ne smemo otresti, temveč obrati, da se bodo jabolka držala čez zimo.

Sadje na splošno vse premalo cenimo in upoštevamo njegovo pravo vrednost z gospodarskega stališča. Računati moramo, da je sadje najdražji pridelek našega kmeta in mu tudi največ nese. Če zasledujemo cene na ljubljanskem trgu, vidimo, da so cene raznih vrst sadja take, kakor za meso ali celo višje. Lani smo plačevali štajerska jabolka na trgu po 4 Din, sredi zime pa tudi dvakrat toliko in še več. Skrbimo torej sedaj za dosti veliko zalogo. Otrok mora imeti sadje, a tudi odrasli bi ga morali uživati vsak dan.

Sadje je najboljši in najbolj zdrav živilo. Če poleg druge hrane uživamo dobro zrelo sadje, bodo naša prebavila in ves organizem, zlasti pa živci v redu. Naša jabolka in hruške imajo poleg drugega tudi 8-14% sladkorja, da je povprečno vzeto v 100 kg jabolk 10-11 kg sladkorja. Ker sladkor plačujemo po 14-15 Din, je že sam sladkor v kilogramu jabolk vreden poldrug dinar! Sadni sladkor je pa tudi boljši za zdravje od sladkorja iz pese. Namesto škodljivega alkohola naj bi živili več sadja in raznih drugih sadnih izdelkov. Iz sadja pripravljamo vse najboljše jedi, ki služijo za poslastice. Kuhano suho sadje daje v poletni vročini najboljše in najbolj zdravo pijačo, ki je obenem tudi redilna. Kdor nima sušilnice, lahko sadje suši v krušni peči ali tudi na peči in štedilniku.

O tem vprašanju so si vsi zdravniki edini, zlasti mnogo pa piše »Sadjar in vrtnar«, ki objavlja tudi polno drugih splošno zanimivih člankov in razprav.

Borzna poročila

DEVIZE.

Ljubljana, 16. septembra. Amsterdam 2948'16—2962'76, Berlin 1756'08—1769'95, Bruselj 738'47—743'53, Curih 1424'22—1431'29, London 216'23—218'29, Newyork 4343'94—4380'25, Pariz 288'67—290'21, Praga 181'05—182'16, Trst 356'39—359'47.

Curih, 16. septembra. Beograd 7, Pariz 20'28, London 15'24, New York 307'75, Bruselj 51'925, Milan 25'09, Madrid 42, Amsterdam 207'10, Berlin 123'60, Dunaj 57'40, Stockholm 78'55, Oslo 76'55, Kopenhagen 68'05, Praga 12'725, Varšava 57'90, Atene 2'90, Carigrad 2'45, Bukarešta 2'50, Helsingfors 6'71, Buenos-Aires 8'275.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Zagreb, 16. septembra. 7% invest. posojilo 79—81, Vojna škoda 369'50—370—369, sept., okt., nov., dec. 371 r, 7% Blerovo posojilo 72'50 n, 8% Blerovo posojilo 80—82, 6% beglučke obveznice 63'50—64'50, Agrarna priv. banka 230'50—232'50—232, Dunaj-Zagreb 847—857—852, Dunaj-Beograd 857'26

do 847'26, Grčija-Zagreb 34'25—34'85—34'50, Grčija-Beograd 34'75—33'65, Privatni klijring London-Zagreb 233'70—235'30—234'50, priv. klijr. London-Beograd 234'92—233'32, priv. klijr. Madrid-Zagreb 567 r, priv. klijr. Madrid-Beograd 567'50 tr, Trboveljska 100 do 110, Izis 40 r, 7% stab. pos. v Parizu 80—81—80'50.

BLAGOVNO TRŽIŠČE

Novi Sad, 16. septembra. Pšenica bačka 133—136, bačka ladja 137—139, bačka ladja begej 136—138, slavonska 130—132'50, srem-ska 130—137, banaška 132—135. Vse je 78 kg in 2%. Oves bački, sremski in slavonski 110—112'50. Rž ne notira. Ječmen bački in sremski 64 kg 122'50—125. Koruza bačka in sremka 88—89, banaška 87—90. Moka bačka in banaška 0g in Ogg 200—220, št. 2 180—200, št. 5 160—180, št. 6 140 do 160, št. 7 120—130, št. 8 102'50—107'50. Fižol in otrobi nelipremenjeno. Tendence čvrsta. Promet srednji.

Sokolstvo

Uspel nastop Sokola Zg. Šiška

Pelnetico svojega plodonosnega dela za vzgojo naše mladine je nadvse marljivi Sokol v Zg. Šiški proslavil na tih in skromen način z izvrstno uspešno javno telovadbo na letnem telovadbišču narodne šole v Zg. Šiški. Kljub pozni sezoni se je vendar zbralo prav lepo število občinstva, ki je simpatično pozdravljalo posamezne telovadne oddelke. Upravo Sokolske župe Ljubljana sta zastopala tajnik br. Flegar in br. Muven, navzoča pa sta bila tudi starosta Sokola Ljubljana-Šiška br. Dolinšek, iz št. Vida br. dr. Arko in domači župan stari sokolski borec br. Ivan Zakotnik.

Javno telovadbo je otvorila mlajša ženska deca z vajami z zastavicami prav dobro, ravnotako je moška deca proste vaje opravila skladno in nadvse zadovoljivo. Vaje naraščajnice s trakovi so bile dobro izvedene, bile bi pa lahko bolj živahne. Moški naraščaj se je odrezal prav dobro, manj posrečene pa so bile vaje članice na bradljih. Društveni prosvetar br. Pohare je imel nate krajiš govor o pelnetnem delu domačega društva, nakar je starejša deca lepo izvedla vaje z veterinarnimi. Prav dobro so nato izvedle naraščajnice vaje po pesmici »Čergo, moja čerģee«, nakar je sledila orodna telovadba, ki je pokazala lepe sadove sistematične vzgoje v telovadnici. Člani Sokola Ljubljana-Šiška so nastopili na bradljah in bili deležni top- le pohvale za svoje vzorno izvedene vaje. Proste vaje članice in članov so bile na višku, ravnotako so ugajali plesi naraščajnic po znani češki pesmici »Baruška«. Nadvse uspešno telovadbo so zaključili člani Sokola Ljubljana-Šiška z odlično izvedenimi vajami po uverturi »Fra Diavolo«. Občinstvo jim je priredilo frenetične ovacije.

Telovadni nastop sta spretno vodila načelnik br. Ivan Žiberna in načelnica s. Zora Severjeva s pomočjo prednjaškega zbora, ter jima moremo iskreno čestitati: mlademu Sokolu v Zg. Šiški pa kličemo: Po tej poti krepko naprej!

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

TOVORNI AVTO v dobrem stanju, dvotonski na odplačilo kupim. Ponudbe na ogl. oddelek lista pod »Tovorni«.

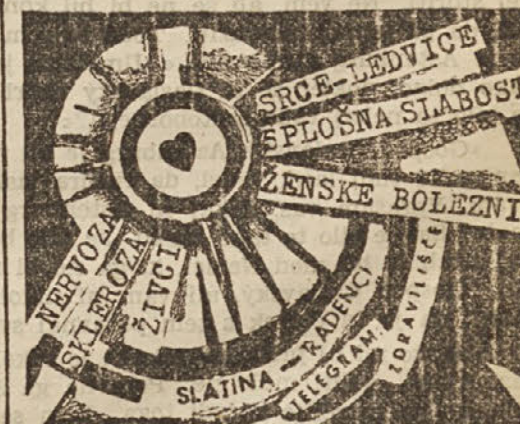
TRGOVINO z mešanim blagom na deželi vzamem v najem z oktobrom. Ponudbe pod »Dobra trgovina« na ogl. oddelek lista.

V NAJEM VZAMEM hišo v okolici mesta. Enostanovanjsko. Plačam polletno. Ponudbe pod »15. oktober« na ogl. oddelek lista.

KUPIM trgovinsko opremo, decimalno tehniko, registrirno blagajno, vse v dobrem stanju. Ponudbe z navedbo cene na ogl. oddelek lista pod »305«.

Ali Vaše zdravje in prijeten občutek ni vredno 700.- Din?!

Od 25. avgusta dalje Vas stane 10 dnevno bivanje v Radencih Din 700.— VSE vračunano! Stanovanje, hrana, vse takse, dneva kopel v znameniti zdravilni vodi »Radenska«, zdravniški pregled, analiza seči, postrežba.

Srce, ledvice, živci, ženske motnje, skleroza, nervoza, obča in spolna slabost.

Po 7. dneh brezplačni povratek z železnico. Potrdilo se mora vzeti pri odhodni postaji. Vsa navodila in informacije daje radevolje:

KOPALIŠČE SLATINA RADENCI

Pozor

krojači, šivilje, gospodinje in konfekcionerji perila

Najmoderneje preizkušene kroje za vse vrste garderobe, kakor tudi za pletenine (Strickware) in perilo (najnoviši dunajski konfekcijski modeli) dobite točno po meri in sliki s priloženim navodilom.

Izdelani kroji za garderobo à Din 15.—, za 10 štev. Din 100.—
Izdelani kroji za perilo à „ 10.—, „ 10 „ „ 50.—

25. septembra začne specialni tečaj splošnega krojenja garderobe in perila. Po zaključku brezplačno nameščenje. Revnejšim brezplačno!

Tozadavne informacije in vpis pri

I. HAŠEK, krojni tečaj in konfekcija
KARLOVAC, Marmonjeva 20

ZAHVALA

Za premmoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega srčno ljubljenega nepozabnega soproga, očeta, deda, tasta itd., gospoda

DRAGOTINA HRIBARJA

veleindustrijalca, častnega predsednika Ljubljanske borze, častnega predsednika Zveze industrijcev itd. itd.

kakor za številne, krasne vence in cvetje, — se tem polom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebej se zahvaljujemo ministru g. dr. Antonu Korošču, senatorju g. Ivanu Hribarju za topli poslovljni govor pred hišo in enako predsedniku Zveze industrijcev za Dravsko banovino g. Antonu Krejčiju. — Nadalje zastopniku bana g. pomočniku dr. Otmarju Pirkmajerju, predsedniku mestne občine Ljubljanske g. dr. Vladimiru Ravniharju, zdravniku g. dr. Hausu za prijateljsko požrtvovalnost, č. duhovščini, vsem številnim zastopnikom raznih oblasti, gospodarskih, kulturnih in stanovskih korporacij in društev, industrijskih, denarnih, trgovskih in obrtniških podjetij, zastopnikom Univerze, raznih zbornic in uradov, gg. občinskim svetovalcem ljubljanskim, pevskega zbora Glasbene Matice za prelepo žalno petje, Gasilnemu in reševalnemu društvu, šolski mladini, č. sestram, domačim uslužbencem in končno vsem številnim prijateljem in znancem od blizu in daleč, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Prav iskrena hvala tudi predsedniku Zbornice TOI g. Ivanu Jelačniku in predsedniku Ljublj. borze za blago in vrednote g. dr. Ivanu Slokarju za tolažilne govore ob odprtem grobu.

Maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 19. t. m. ob 7. uri jutraj v župni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana — Zagreb, dne 16. septembra 1935.

žalujoča rodbina
DRAGOTINA HRIBARJA

Umetnost na velesejmu

Zaradi pomanjkanja prostora je poročilo o slikarskem oddelku Jadranske razstave prišlo šele danes na vrsto, saj so slikarji, ki so razstavili, interesantom itak vedno dostopni, a Jadranska razstava bo tudi še odprta v petek, soboto in nedeljo.

Likovne umetnosti, zlasti pa slikarstva je na velesejmu na pretek, saj so boljše in slabše slike razdeljene po vseh paviljonih Jadranske razstave. Najljubša mi je pa umetnost našega preprostega naroda, ker gredo te barve in oblike našim ženam res iz srca in iz podzavednega nagona. V mislih imam seveda razna ročna dela v razstavi folklorne. Tudi na obrazih dam se odraža, da je slikarstvo pri nas splošno in na prav visoki stopnji.

Drugače pa je z umetnostno razstavo, ki nam bi morala prikazati naše slikarstvo morja. Lahko bi seveda napravili tudi razstavo vsega slikarstva, ki je in še upodablja lepoto Jadrana, a bila bi prevelika, ker naše morje obdružuje ves svet. Prav velika pa so številu mojstrov in tudi po kvaliteti bi bila pa ta razstava tudi, če bi nam prikazala vsaj domače slikarstvo morja. Taka razstava bi bila med najvažnejšimi oddelki razstave, ker bi na njej svet videl in spoznal, kako se duhovnih viškov našega naroda dojmi vsa neizčrpna zakladnica poezije in luči, barv, linij ter oblik Jadrana. S tega stališča je pa razstava popolnoma nezadostna, saj na njej ne vidimo del nobenega starejšega slikarja. niti del naših najboljših slikarjev morja. Brez mojstra Crnčiča ni Jadrana in brez mojstra Sternena ni vrhunce slovenske marine. Kje so Groharjevi Devini, Ivana Vavpotiča stare marine, Anica Zupančeva, Jakac, Sirk, Zupan in drugi? Kakor so se odbori večine drugih oddelkov Jadranske razstave posvetili svoji nalogi z vso vdanostjo in ljubeznijo, pridnostjo in vnemo, tako je odbor za umetnostno razstavo stvar vzel mnogo prekomodno in pre-površno.

Slovenski oddelke te razstave je prav reven po številu del in umetnikov, prav tako pa tudi ne kaže višine našega slikarstva. Najboljši je akvarelist Bruno Vavpotič, ki je s svojimi dehtenčimi, skoraj vizionarnimi podobami najrazličnejših jutranjih in večernih občutij našega morja daleč nad vsemi drugimi slovenskimi slikarji na razstavi. Saša Šantel je razstavil prikupne motive iz Kraljevice, poleg njega pa

razstavljajo tudi Marčič, Kopač in Milan Kle-menčič.

Tudi hrvatske akvareliste nadkriljuje Bruno Vavpotič, saj je nekdanji ljubljanečan Marko Rašica s svojimi črnimi konturami bolj dekorativen grafik, kakor slikar. Na prvem mestu med hrvatskimi akvarelisti je Zdenka Ostojić-Pexider, ki s svojo fineso in apartno paleto prekaša tudi svoje moške tovariše, a rutinirani so tudi akvareli E. Vučetić-Schmidtove.

Drugače dominirata med hrvatskimi slikarji Emanuel Vidovič in njegov učenec Ivan Mirković. Tudi Krušlin in Mihovil je prav dober, za Markovičem in Krušlinom pa hodi nekoliko sladkejši Orlić. Prav interesantna je Strajničeva s svojimi živo barvanimi ploskvami, da njene dekorativne sličice delujejo kakor star primitiven orientalski email.

Emanuela Vidoviča je sama aristokratska noblesa in ton. Slika elegične simfonije ter večkrat z oljem posnema pasteje. Umirajoče barve tiho zvone pod sajaslo patino, da njegove slike doživljajo bolj mrtvaški Brügge nego solnčni Split. Da je Ivan Mirković njegov učenec, spoznamo samo še po njegovem »Splitu v solnce«, na vseh drugih je pa jasen in čist ter zračen, kakor morje samo. Njegov val »Viharja« je najbolj moker in najbolj živo morje na tej razstavi. Poglejte, kako živa je tudi njegova morska voda na »Jugovini«! Prava delikatesa je pa barvna harmonija na tihožitju z modrimi in rdečimi ribami v sivem ozadju. Takih slik je v jugoslovanski umetnosti malo.

Imamo pa tudi še tretji oddelke na tej razstavi: dva ruska slikarja Jadrana, namreč slav-nega Hanzena in v Ljubljani že znanega Ipo-lita Majkovskega. Hanzen ima mednarodno ime, vendar se nam pa zdi zaradi velike, skoraj obrtne produktivnosti že šablonski in precej osladen. Kakor pa z morja stopi na kopno med drevje in arhitekturo, je gledališki dekorater brez višjih pretenzij. Sicer mu je Majkovski podoben, vendar se mi pa zdi močnejši pri svoji virtuozi varčnosti s sredstvi. Poglejte sliko od blizu, ki vsa žari v rožnih odsevih. Ti rožni odsevi zahajajočega solca so pa slikani takorekoč z blatom, a vendar so — toplo solnce. Na svoji ljubljanski razstavi je imel še boljše stvari. Mojster slika morje ob vsakem vremenu in vsaki luči ter vedno naravno in brezmejno.

Ante Gaber.

Abulnar pripoveduje, kako je bilo v Romuniji

Naš poročevalec je obiskal znanega kolesarja Abulnarja, člana Ž. S. K. Hermesa, ki je vozil v moštvo Jugoslavije »Tour de Roumanie«. Njun razgovor se je v glavnem sukal okoli vzrokov, ki so dovedli Jugoslovane, da so potem, ko jim je že bila zagotovljena zmaga na celi črti, odstopili od nadaljnje tekmovanja.

Kako so vas Romuni sprejeli?

Pri prihodu je bila naša ekipa na kolo-dvoru v Bukarešti prav lepo in prisrčno sprejeta. Naši vozači Grgac, Davidović, Faninger, Ljubić, Fiket in Abulnar ter vodja pota Budić so bili prav zadovoljni in so upali, da se bodo vrnili z najlepšimi vtisi. Vse je bilo lepo in dobro, toda le do pričetka borbe na kolesih.

Kakšne so njih ceste v primeri z našimi?

Ceste so bile v prvih petih etapah zelo slabe in za 20 odstotkov slabše od naših v Dravski banovini. Zaradi tega so odstopili Francozi in Bolgari. V nadaljnjih etapah pa so bile ceste boljše in celo asfaltirane.

Kako pa je prišlo do tega, da so Jugoslovani prestali voziti?

Sportna komisija je že takoj v prvi etapi pokazala, da svoje naloge ne bo reševala

pravično. Podoba je bila, da je med komisijo in romunskimi vozači dogovorjeno, da morajo Romuni zmagati. Sredstev niso izbirali. Ker so bili naši najbolj nevarni, so bili tudi najbolj izpostavljeni vsem šikanam. Spreminjali so vrstni red na cilj prispelih dirkačev vselej tako, da so bili Romuni postavljeni za nekaj mest naprej, naši pa nazaj. Naše so pa zlasti oškodovali pri odmeri časov. Tako na primer so v prvi etapi oškodovali Ljubića in mene za 15 minut. V četrti etapi pa je prišlo na cilj še do dejanskega napada na našega Davidovića. Vozači so prispeli na cilj v tem redu: 1. Grgac, 2. Abulnar, 3. Daniel, 4. Davidović, 5. Todore (Romun.). Tik pred ciljem sta bila še Davidović in Todore v isti vrsti. Toda mali Davidović je v spurtu bil hitrejši in je potisnil Todoreja na četrto mesto. Zaradi tega je osramočen orjaški Todore navlil na Davidovića in ga pred vsemi oklofotal. Komisija pa je seveda vse to mirno gledala in poleg uživala.

Naslednja etapa je zaradi izredno elabs ceste potekla povsem mirno.

Šesta etapa je šla po asfaltni cesti. To dejstvo je bilo za nadaljnje tekmovanje usodno. Mi smo bili v splošnem hitrejši in smo se na asfaltu še bolje znajdi. Zaradi tega so naši često uhajali. Prvi je pobegnil

Fiket, nato pa še Faninger in Davidović. Ko pa sem še jaz hotel utiti, me je Todore enostavno prevrnil k kolesu. Ker pa se je Faninger sprico tega zgražal, se ga je Todore dejansko lotil. V nadaljni vožnji je Todore oklofotal še Fiketa in kilometer pred ciljem pa je vrgel s kolesa tudi Grgac. — Pravi vrstni red prispelih na cilj je bil sledeč: 1. Fiket, 2. Todore, 3. Grgac, 4. Daniel, 5. Abulnar. Komisija pa je odredila takole: 1. Todore, 2. Fiket, 3. Grgac, 4. Daniel. Mene pa so postavili na 12. mesto. Zaradi tega je kapetan našega moštva Ljubić po zaslišanju vseh vozačev vložil protest in zahteval diskvalifikacijo Todoreja, sicer Jugoslavija odstopi. Ko pa je napetost zaradi tega dosegla višek, je vodja pota Budić zahteval od naših, da v vsakem primeru vozijo. In tako je naš protest šel po vodi. Zaradi tega je kapetan Ljubić izjavil v imenu vseh vozačev: »Pod takimi pogoji ne vozimo več. Ne iz bojazni, da bi nam kdo mogel odvzeti zmago, temveč v znak najgorčenejšega protesta proti take-mu ravnanju.

Kako ste se pa sicer razumeli z Romuni?

Ne samo med vožnjo, ampak tudi ob času počitka so se Romuni izkazali jako nesportne. Često, ko smo hoteli leči k počitku, smo zapazili, da manjkajo blazine, rjuhe itd. Da celo postelje so nam polivali z vodo. Poleg tega pa so nam zmanjkovali rezervni deli za kolesa. Tako na primer so nekemu Poljaku izginile gume. Naslednji dan pa jih je našel na kolesu nekega Romuna.

Kakšen vtis pa je napravilo na vas občinstvo?

Z občinstvom smo bili prav zadovoljni. Povsod so nas navdušeno pozdravljali in

lepo sprejeli. Zlasti lepo smo bili sprejeti v Aradu, Lušu, Temišvaru, kjer živi veliko Srbov, ki so nam priredili mnoga prijetna presenečenja. Sploh so bila tu za nas mala nebesa.

Kaj pa vreme?

Od Bukarešte do pod Karpati je vladala izredna vročina. Pod Karpati pa je že postalo hladno, da mestoma celo mrzlo; zlasti v jutranjih urah.

Kako ste pa vi vozili?

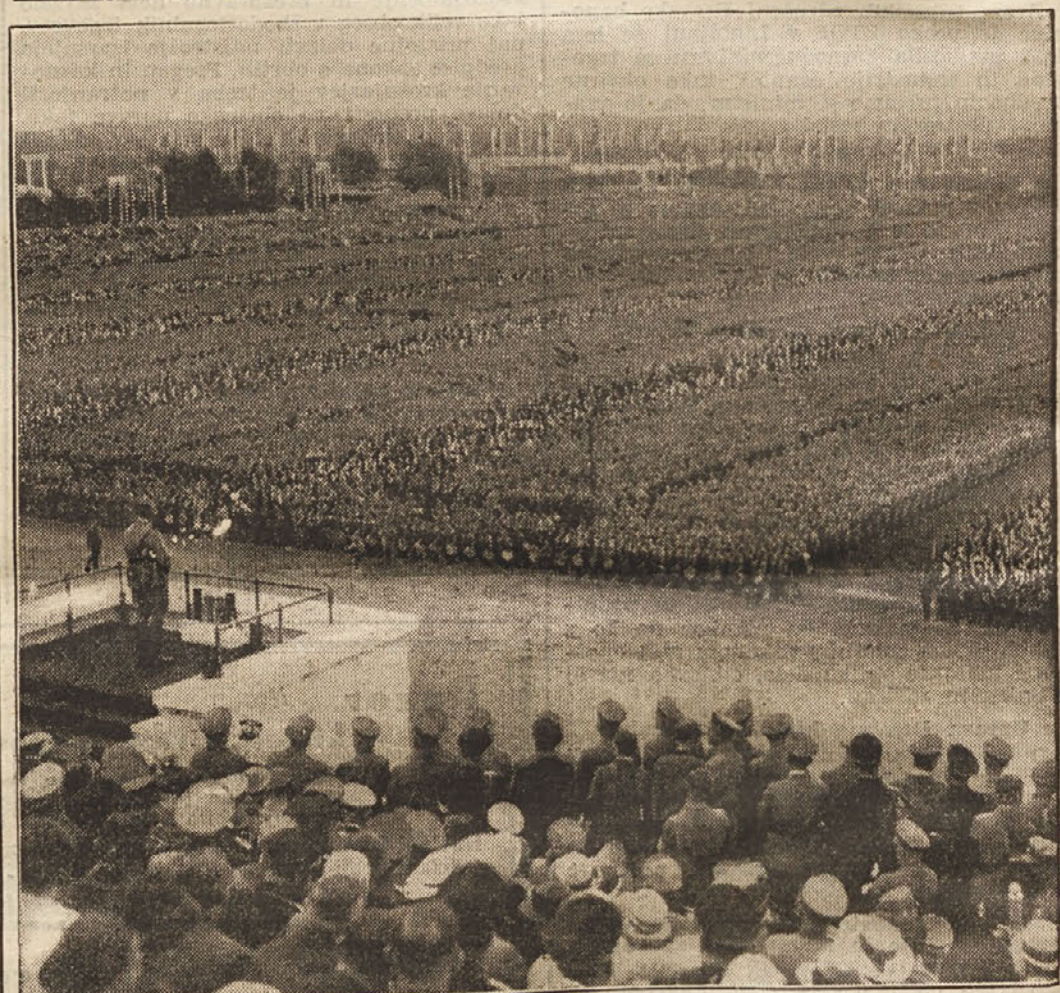
Kot sem vam že omenil, me je komisija že v pričetku oškodovala za 15 minut. Vendar pa sem pozneje to zamudo nadoknadil, tako da sem bil po četrti etapi v skupni klasifikaciji že drugi takoj za Grocem. V naslednji etapi pa sem imel smolo. Kar tri defekte. Zaradi tega sem dokaj zaostal. Ko smo pa zapustili tekmovanje, je bil vrstni red klasifikacije naslednji: 1. Grgac, 3. Davidović, 6. Faninger, 7. Abulnar, 15. Fiket. Kot moštvo smo pa imeli eno uro in pol prednosti.

Ali so bili zmagovalci posameznih etap nagrajeni?

Seveda so bili. Pa tudi drugi, tretji, četrti... Z vsem smo bili zadovoljni, le z njihovim surovim postopanjem ne. S hrano se tudi niso nič kaj postavili. Sicer je bilo dovolj, vendar pa je bila za nas neužitna. Tako smo se šele v Aradu (četrti etapa) prvič pošteno najedli.

Imate mogoče še kaj pripomniti?

Samo to, da bi kot poedinci in kot moštvo izšli kot zmagovalci, če bi nadaljevali vožnjo kljub vsemu.

100.000 »političnih voditeljev« defilirajo pred Hitlerjem v Nürnbergu, kjer zaseda, kakor smo že poročali, kongres narodno-socialistične stranke. Tega kongresa se udeležuje 100.000 »političnih voditeljev«, ki so pred »Führerjem« defilirali v vojaških redih.

Emil Vachek:

126

Kri ne kliče po maščevanju...

Časlavský je poskočil. Bil je bled kakor zid. »To je docela nenaravno!« je zakrkal.

Danijel je zmignil z rameni: »Vam je to nerazumljivo. Tudi jaz si dolgo nisem bil na jasnem. Pravil sem sam sebi, da sem podel, da nisem imel matere in sorojencev dovolj rad, da nisem tako nraven, kot sem si domišljjal, da sem sebičnež, ki bi svojemu zanimanju za Astenburga žrtvoval, kar bi mogel storiti. Ne vem, ali se ne bi bil končno prepričal, da ga moram sovražiti. Umolknil je in molčal tako dolgo, dokler se ni Časlavský zadr nanj: »Ali je bilo to nekaj tako svetobornega?«

»Gospod Časlavský, Astenburg je bil pravnik. Sicer pa bi tudi lajik vedel, da riskira vislice, ako se ovadi. Vprašam vas, zakaj ni Astenburg zbežal čez mejo? Saj je bilo to tako lahko. Je zelo bogat. V nekaj urah bi bil med Nemci, ki ga ne bi nikoli izročili. Gospod Časlavský, ali vam ni nikoli prišlo na misel, da je ta človek s tem poravnal svoj račun?«

»Ne, to mi ni prišlo na misel,« je rekel Časlavský razburjeno. »Niti malo ne. Poravna ga šele tistega dne, ko ga ustrelijo zaradi tega. Vam se bo seveda strašno smililo. Ali ne boste tudi njemu postavili spomenika na grob, kakor takrat svojim staršem?«

»Ne verjamem, da bo tako grozno kaznovan,« je rekel tiho Danijel. »To bi bil umor.«

»Ali morda ni tudi gospod Astenburg moril?« se je zadr Časlavský.

»Ampak to je bilo nekaj drugega. Morate vendar tudi vi dopustiti, da takrat ni mogel biti pri zdravi pameti. Mi pa bi ga ubili s hladnokrvnostjo in zametajoči vse olajševalne možnosti, ki nam jih daje zakon.«

»Stavim glavo, da je bil takrat docela hladnokrven. Imel sem srečo, da sem izsledil dva tistih vojakov, ki jim je takrat ukazal streljati. Oba sta že pod prisego potrdila, da je bil skokinsko pri zdravi pameti pred tem, pri tem in po tem. Ne bo se mogel sklicevati niti na silno razburjenost.«

»Ali se sklicuje?« je vprašal Danijel.

»N-ne,« je rekel na dolgo Časlavský, »s tem se še ne brani.«

»Ali pravi morda, da je bil takrat pri zdravi pameti?« je željno vprašal Danijel.

»To veselje vam moram res storiti,« se je strupeno odrezal Časlavský.

Danijel je bil tako vznemirjen, da je vstal: »No, torej, gospod Časlavský, vidite. Sam se je šel ovaditi in ne brani se na način, ki bi bil ne le učinkovit, temveč tudi docela pravilen.«

»Pravilen?« je zaječal Časlavský. »To je že res višek. Vi ste sadist!«

»Vem, da vas to mora jeziti, toda ne morem govoriti. To vendar ni doktrinarsko vprašanje, to je malen, bi ne bil mogel nikdar tega storiti. To je moral izvršiti pod takim vplivom, da sam zase ni vedel. Meni je trdil, da je bilo to domoljubje. Najprej sem rekel ne, toda zdaj to verjamem. Domoljubje ga je izpremenilo v metodično bestijo. Ali se vam ne zdi, da je nesmiselno kaznovati učenca, če stori nekaj, ker je verjel svojim učiteljem?«

»Nikakor ne, ne zdi se mi,« je zakrnil Časlavský. »Zdi se mi pa, prav za prav sem o tem prepričan tako trdno, kakor žival o svojem življenju, da ravnote skozinkoz napak. Nerad bi rekel nenaravno. Jaz bi vsaj nikakor ne mogel tako hladnokrvno in humanistično razpravljati nad grobom svojih umorjenih staršev. Kakor da ne razumete, kaj ste jim dolžni!«

»Imate prav,« je vzkliknil Danijel. »Zares sem imel dolžnost. Ne samo do njih, temveč sploh do človeštva. Da ne bi ta stvar zaspala. Toda zakaj gledate tako trmoglavost na to stvar kakor na osebno zadevo? S tem ji vendar jemljete to, kar je najvažnejše in za ljudstvo najveljavnejše. Ta proces se mora dognati, da se bo lahko zakričalo v svet, kam more dospeti tisto lepočuvstvo, ki mu pravimo ljubezen do domovine, ako ga premenimo v uničujočo in trdo strast. Če bi se bil Astenburg branil, da bi sam to razvil, bi ga bil k temu prisilil. Kakor hitro pa je storil ta korak, sem ostal lahko na strani. Meni ne gre za to, da bi bil Astenburg kaznovan. Družba ne more odpuščati zločinov, vsaj nekaterih ne, to dobro vem; toda ljudem je bilo dano, da odpuščajo, vsaj v svojih srcih. Sklicujem se zase na to pravico. Porotnik je upravičen reči da ali ne ter mu ni treba podajati računov. Jaz sem ga tudi sodil in našel sem, da ga ne morem pogubiti.«

Časlavský se je stresel. »Poslušajte, že davno nisem imel tako ostrega občutka, da se dotikam nečesa nečloveškega. Jaz, ki sem branil prave morilce. Mrzli ste in brezčutni kakor retorta, če morete takole govoriti. To vendar ni doktrinarsko vprašanje, to je račun za življenje vaših staršev. Vi hočete spraviti to na tir, ki nanj nikakor ne spada.«